

A fizetési meghagyásos eljárás közgazdaságtani elemzése

Jelige: Gazdasági megközelítés

A dolgozat lezárva: 2014. október 31.

Tartalomjegyzék

1. A FIZETÉSI MEGHAGYÁSOS ELJÁRÁS CÉLJA	3
2. A HATÁLYOS SZABÁLYOZÁS A CÉLOK TÜKRÉBEN.....	4
3. A JOG KÖZGAZDASÁGI ELEMZÉSE	7
4. AZ ELJÁRÁSJOG KÖZGAZDASÁGTANI ELEMZÉSÉNEK MÓDSZERE	8
5. A FELEK RACIONALITÁSA	9
5.1. Kézbesítés a kötelezett részére	11
5.1.1. Teljesítés	11
5.1.2. Fizetésre halasztás vagy részletfizetés engedélyezésére irányuló kérelem	12
5.1.3. Hallgatás.....	13
5.1.4. Ellentmondás.....	16
5.1.5. Várható érték a kötelezettnek történő kézbesítés után	17
5.2. A közjegyző intézkedései.....	18
5.2.1. A fizetési meghagyás kibocsátása.....	18
5.2.2. Az elutasítás	19
5.2.3. Várható érték a közjegyző intézkedései alapján	20
5.3. A jogosult kérelme.....	21
5.3.1. A kérelem benyújtása.....	21
5.3.2. Elállás	22
5.3.3. A kérelem várható értéke	23
5.4. A kérelem benyújtásának költségei	23
5.4.1. Az eljárási díj	24
5.4.2. Költségkedvezmények	26
5.4.3. Ügyvédi költségek.....	28
5.4.4. Elektronikus eljárás költségei	30
5.5. Az eljárás nettó várható haszna	32
5.6. A közvetett hasznok és közvetett költségek hatásai	33
6. A PERHATÉKONYSÁG	34
6.1. A korábbi szabályozás alapján.....	35
6.2. A peres eljárás alapján.....	36
7. TÁRSADALMI HATÉKONYSÁG.....	39
8. ÖSSZEGZÉS	40
9. IRODALOMJEGYZÉK.....	42

1. A FIZETÉSI MEGHAGYÁSOS ELJÁRÁS CÉLJA

A gazdasági élet alapvető mozgatórugója, hogy a nyújtott szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár. Vagyis a felek közötti megállapodás alapján a szolgáltatás árát annak esedékességekor ki kell fizetni. Ha az esedékesség egy meghatározott, a szolgáltatásnyújtáshoz képest későbbi időpont, a fizetésre kötelezett fél késedelembe eshet, esetleg megtagadhatja a fizetést is. Hasonló módon előre történő teljesítés esetén a szolgáltatásnyújtás válhat kétségesse.

Pénzkövetelések ugyanakkor más tényállásokból is keletkezhetnek, például károkozásból, közhatalmi aktusokból vagy büntetések kiszabásakor.¹ Ezekben az esetekben is kétséges lehet az önkéntes teljesítés.

A szerződések által rendezett jogviszonyok esetén a jogosult rendelkezhet megfelelő eszközökkel a követelésének a kikényszerítésére, például biztosítékok kikötésével vagy gazdasági szankciók érvényesítésével. Más jelegű jogviszonyok esetén viszont a mozgástér sokkal szűkebb, például közüzemi tartozások, parkolási bírságok vagy társasházi közös költség tartozások behajtásakor. Ebben az esetben a jognak kell megfelelő eszközt biztosítania, hogy a jogosult hozzájuthasson a követeléséhez. A hatályos szabályozásban a fizetési meghagyásos eljárás tölti be az egyik legjelentősebb szerepet a követelések behajtása terén.

A fizetési meghagyásos eljárás a nem vitatott pénzkövetelések gyorsabb éshatékonyabb érvényesítése érdekében született meg, amelyet az erről szóló törvény preambuluma is kifejezésre juttat. Emellett a törvényjavaslat miniszteri indoklásában megjelenik, hogy a gyorsaság és a hatékonyság a felek szempontjából az időtartam és költségvonzat tekintetében jár előnyökkel, emellett a bíróságokat is tehermentesíti. Vagyis mind a felek, mind a társadalom szempontjából hatékonyabb eljárást kívánt létrehozni a jogalkotó. A fizetési meghagyásos eljárás mára Európa legtöbb államához hasonlóan kulcsfontosságú jogintézménnyé vált a vállalkozások közötti késedelmes fizetés és a körbetartozás problémáinak megoldása szempontjából.²

A fizetési meghagyásos eljárás Magyarországon a nemperes eljárások közé tartozik, amely már több mint 120 éve a magyar jogrendszer részét képezi. Az eljárás szoros összefüggésben áll a peres eljárással, tekintettel arra, hogy az eljárás közvetve vagy közvetlenül több esetben perré alakulhat.³ A perré alakulás esetén perelőkészítő szerepet tölt be az eljárás, ám a jogalkotó egyéb célokra – perpótló, perelhárító szerep – is alkalmassá tette a fizetési meghagyásos eljárást.⁴

¹KAPA Mátyás: *Ha az adós nem fizet...* Budapest, HVG-Orac, 2012. 18.

²A fizetési meghagyásos eljárásról szóló T/9400 sz. törvényjavaslat miniszteri indoklása, általános indoklás

³SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez.* Budapest, Complex, 2012. 29.

⁴SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: A fizetési meghagyásos eljárás. In: VARGA István (szerk.): *A polgári nemperes eljárások joga.* Budapest, Eötvös, 2010. 789.

A fizetési meghagyásos eljárás számos szerepével és céljával kapcsolatban felmerülhet a kérdés, hogy az eljárás ténylegesen mennyire hatékony, mekkora hasznot jelent mind a felek, mind a társadalom egésze számára, továbbá, hogy hatékonyabbá lehetne-e tenni a szabályozás megváltoztatásával. A dolgozat ezekre a kérdésekre keresi a választ.

2. A HATÁLYOS SZABÁLYOZÁS A CÉLOK TÜKRÉBEN

A fizetési meghagyásos eljárás szabályait jelenleg a 2009. évi L. törvény rendezi, amelynek háttér joganyaga a polgári perrendtartásról szóló törvény. A törvény számos ponton megváltoztatta a korábbi szabályozást, kezdve az illetékesség kérdésével. Az eljárást a bíróságoktól közjegyzői hatáskörbe utalta a jogalkotó, amelyet a miniszteri indoklás statisztikai adatokkal támasztott alá. A közjegyzőkhöz „2007-ben közel 125 ezer hagyatéki és egyéb nemperes ügy érkezett, melynek 98,8%-át befejezték a tárgyévben, mindössze az ügyek 1,2%-a húzódott át a 2008. évre”.⁵ A közjegyzők hatékonyságát a gyakorlati tapasztalatok szerint a fejlett adminisztratív és informatikai rendszer, valamint az intézményi hálózat teszi lehetővé. Ezt a hatékonyságot kívánta a jogalkotó megteremteni a fizetési meghagyásos eljárás során is.

A közjegyzők hatásköre az európai megoldásokhoz képest egyedülálló megoldásnak tekinthető. A legtöbb európai államban rendszerint alsóbb szintű bíróságok járnak el, ettől csak a svéd megoldás különbözik, amely közigazgatási hatáskörbe utalta az eljárást.⁶ A kérelem vizsgálatának 'mélységétől' függően a jogrendszerek ugyanakkor eltérnek egymástól az eljáró személyt illetően. Bizonyítás nélküli rendszerek esetén lehetőség van arra, hogy a bírók helyett önálló működési körű bírósági tisztviselő járjon el. Ilyen Németországban vagy Ausztriában a *Rechtspfleger*. A bizonyítás nélküli modell nagy előnye a hatékonyság, amelyet többnyire a jogorvoslat megkettőzése kísér az adósok védelme érdekében. A bizonyítást igénylő modellek esetén, például Spanyolországban vagy Görögországban viszont bíró folytatja le az eljárást, hiszen érdemben kell határozni a jogvitát illetően.⁷

A szabályozás Magyarországon alkotmányos kérdésként vetette fel, hogy nem ütközik-e az Alkotmány 45. § (1) bekezdésével a közjegyzői illetékesség. Az Alkotmánybíróság megállapította az 1208/B/2010. sz. AB határozatban, hogy a 45. § (1) bekezdésben szereplő igazságszolgáltatás csak szűk körben tartozik kizárólag bírósági hatáskörbe, amennyiben az jogvitát eldöntő vagy ítélező közhatalmi tevékenységnek minősül. A fizetési meghagyás kibocsátása ugyan közhatalmi

⁵ A fizetési meghagyásos eljárásról szóló T/9400 sz. törvényjavaslat miniszteri indoklása, általános indoklás

⁶ HARSÁGI Viktória: Az elektronikus fizetési meghagyásos eljárások problematikája – hazai, valamint német és osztrák példákon keresztül. *Infokommunikáció és Jog*, 2012/5. 180.

⁷ HARSÁGI Viktória: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában. *Jogtudományi Közöny*, 2012/1. 5–6.

tevékenység, viszont a közjegyző érdemben nem vizsgálja a jogosult követelését, azt perré alakulás esetén a bíróság fogja elvégezni.⁸ A hatályos Alaptörvény 25. cikk (1) és (6) bekezdése a közjegyzői hatáskört érdemi jogvita elbírálására is alkotmányossá tette azzal, hogy oldott a bíróságok igazságszolgáltatási monopóliumán.⁹

A gyors ügyintézését segíti továbbá, hogy az Fmhtv. 8. § (1) bekezdése alapján a közjegyzői illetékesség az egész ország területére kiterjed (illetékességi kikötésnek nincs helye),¹⁰ így az ügyek elosztása egyenletes. Mivel a kötelezettnek belföldi lakó- vagy tartózkodási hellyel kell rendelkeznie egy esetleges perré alakulás során az illetékesség megállapítása végett, így valójában „minden ügyben minden közjegyző illetékes”.¹¹

A fizetési meghagyásos eljárás hatékonyságának növelését célzó másik jelentős változtatás az elektronikus rendszer részletszabályainak kidolgozása volt. Németh János már 1975-ben javaslatot tett az eljárás elektronizálására,¹² az elvi alapokat ugyanakkor csak a 2008. évi XXX. törvény (XII. Ppn.) teremtette meg. A XII. Ppn. megalkotása során a törvényhozó német és osztrák rendszerek¹³ mintáját vette alapul, továbbá az európai fizetési meghagyás létrehozásáról szóló 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ismeretében modernizálta az eljárást. Az előírt egységes bírósági számítógépes rendszer azonban nem készült el, így a jogalkotó a közjegyzők hatáskörébe utalta az elektronikus fizetési meghagyásos eljárást és kidolgozta a részletes szabályokat is.¹⁴

A szükséges informatikai rendszer kiépítése jelentős ráfordításokat igényelt, így a 2009. június 30. napján hatályba lépő törvény közel egy éves felkészülési időt biztosított a közjegyzőség számára. Ténylegesen így 2010. június 1. napjától működik a Magyar Országos Közjegyzői Kamaránál (továbbiakban: MOKK) az országosan egységes számítógépes rendszer. A MOKK feladata, hogy a rendszer fejlesztésével, üzemeltetésével és karbantartásával járó feladatokat ellássa, valamint a felhasználók részére az elérhetőséget folyamatosan biztosítsa. A fentiek alapján megállapítható, hogy az ügyek intézése decentralizáltan zajlik a közjegyzői irodákban, az ügyviteli feladatok pedig a hatékonyság növelése érdekében centralizáltak.¹⁵

A fentiek mellett megváltozott az eljárás tárgyi hatálya is, már kizárólag pénzkövetelések érvényesítése esetén nyújtható be fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem. Az Fmhtv. 3. § (1)

⁸ 1208/B/2010. AB határozat

⁹ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 792.

¹⁰ KENGyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Budapest, Osiris, 2013. 512.

¹¹ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 101.

¹² NÉMETH János: Fizetési meghagyásos eljárás. In: SZILBEREKY Jenő – NÉVAI László (szerk.): *A polgári perrendtartás magyarázata*. 2. köt., 2. kiad., Budapest, KJK, 1975. 1477.

¹³ „A hatályos eljárás szabályozási szempontból a német modellhez, gyakorlati megvalósulását tekintve az osztrák rendszerre hasonlít” (SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 56.)

¹⁴ HARSÁGI Viktória: A magyar fizetési meghagyásos eljárás fejlődéstörténetének áttekintése. *Iustum, Aequum, Salutare*, 2012/3–4. 234.

¹⁵ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 55–57.

bekezdése alapján a tárgyi hatály a „pozitív értelemben bírói útra tartozó, magánjogi jellegű, összecszerűen meghatározott, lejárt pénzkövetelések érvényesítésére terjed ki”.¹⁶

Az összecszerűen meghatározott követelés azonban döntő lehet az igényérvényesítés során. 2009. január elseje óta az egymillió forint alatti követelések esetén kötelező igénybe venni a fizetési meghagyásos eljárást. Erre az az általános tapasztalat vezetett, miszerint e kisebb összegű követelések tárgyában tartott tárgyalásokon sokkal inkább védekeztek a kötelezettek, mint nemperes úton történő igényérvényesítés esetén.¹⁷ A nemperes út kötelezővé tételével a bíróságok csak a ténylegesen vitatott követelések esetén látnak el ítélezési feladatot, jelentős ügytehermentesülve. Összehasonlításképpen, míg 2007-ben és 2008-ban a helyi bíróságokhoz kb. 930.000 ügy érkezett be, a fizetési meghagyás közjegyzői hatáskörbe utalása után, 2011-ben és 2012-ben már csak 540-550.000 eljárást indítottak meg. Vagyis 40%-kal csökkent az ügyteher. A Fővárosi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok esetén még jelentősebb volt a csökkenés, kb. 300.000-ról 120.000-re esett vissza az érkezett ügyek száma.¹⁸

A fizetési meghagyásos eljárás felső értékhatára 2012. március 15-étől került be ismételtelen a szabályozásba az 1995-ös megszüntetését követően. Az Fmhtv. 33. § (4a) bekezdése alapján 400 millió forint feletti követelés érvényesítése esetén a jogalkotó kizárta az eljárás alkalmazását. Ez az összeghatár európai viszonylatban is kiugróan magasnak számít, Ausztria és Spanyolország felső határként például 30 ezer eurót állapított meg, a kiemelt jelentőségű perek összeghatárára tekintettel. A magyar szabályozás ennek több mint negyvenszeresét jelenti. A felső értékhatár bevezetésének ugyanakkor az az általános célja, hogy a nagy összegű követelések esetén ne a kötelezett mulasztása vagy esetleges hatósági mulasztás legyen az ügydöntő körülmény. A gyakorlatban emellett előfordulhat, hogy jogszabály megkerülése vagy a kötelezett hibájának kihasználása a jogosult célja, így a kötelezett részére a nagy összegű követelések jelentősebb károkat okozhatnak. Erre tekintettel a jogalkotó által adott magyarázat, miszerint a bírósági tehermentesítés a jogszabály célja (a megnövelt értékhatár csupán pár tucat ügyet érint), nincs arányban az esetleges károkozás mértékével a kötelezetti oldalon.¹⁹

A fizetési meghagyásos eljárás reformjával a bíróságok jelentős ügytehermentesültek meg. „Ha a fizetési meghagyásos eljárások számát és a fizetési meghagyás alapján indult végrehajtás elrendelése iránti eljárások számát összeadjuk, ez nagyjából kiteszi a teljes (a büntető ügyszakot és a peren kívüli eljárásokat is magában foglaló) 2008-as bírósági ügyérkezés – kb. másfélmillió ügy – felét”.²⁰ Így a bíróságoknak lehetőségük nyílt az érdemi jogvitákra koncentrálni.

¹⁶ Uo. 64–65.

¹⁷ Uo. 67.

¹⁸ <http://goo.gl/GJxWek>

¹⁹ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 75–76.

²⁰ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 788.

Az ügyteher a reformmal átkerült a közjegyzőkhöz, a jelentős mennyiségű ügy már náluk jelentkezik. A többi nemperes eljáráshoz viszonyítva (kb. 140-160.000 ügy) a fizetési meghagyásos eljárások és ezek alapján indult végrehajtási ügyek száma kiugróan magas. A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy meghatározó feladatot jelent a nemperes eljárások e fajtája a közjegyzők számára.

3. A JOG KÖZGAZDASÁGI ELEMZÉSE

A fizetési meghagyásos eljárás kifejezett célja, hogy a jogosult a követeléséhez egyszerűsített eljárásban, gyorsan és kevés költséggel hozzájuthasson. Ugyanakkor kérdéses lehet, hogy valójában mikor is érdemes megindítani az eljárást és összességében mennyire tekinthető hatékonynak.

A kérdések megválaszolására egy másik tudományterület adhatja meg a választ, a közgazdaságtan. „A közgazdaságtan tudományos elméletet kínál arra a kérdésre, hogy a jogi szankciók miként hatnak az emberek viselkedésére. A közgazdászok számára a szankciók olyanok, mint az árak, és az emberek feltételezhetően hasonlóan reagálnak a szankciókra, mint az árakra.”²¹ Következésképpen súlyosabb szankció esetén valószínűleg kevesebbszer követik el a szankcionált tevékenységet.

A jogviták többségét lezáró határozatoknak pénzbeli értéke van. Az értéket jelentheti konkrét összegben történő marasztalás, vagy egy jogosultság megállapítása is. A szóban forgó pénzbeli érték a jogvita „tétje”.²² Mivel a fizetési meghagyásos eljárásban lejárt és összegeként meghatározható pénzkövetelést érvényesíthet a jogosult, így az eljárással elérhető bevétel a jogosult számára nyilvánvaló, ám ennek hasznossága a ráfordításoktól függően változhat. Minél több ráfordítást igényel a jogosult részéről, annál kevésbé éri meg. A közgazdaságtan révén válik mérhetővé, hogy a jogosult számára a követelésének érvényesítése az eljárás kezdetén mekkora haszonnal kecsegtet.

Az emberi viselkedésre gyakorolt hatások mellett azonban „a közgazdaságtan hasznos normatív iránymutatóként is szolgál a jogi és politikai döntések értékeléséhez”.²³ A közgazdaságtan a választható alternatívák hatékonyságát elemzi, és a hatékonyság szerint biztosít választási lehetőséget, akár az egyes eljárások között is. Amennyiben egy eljárás hatékonyabbnak bizonyul egy másiknál, akkor a más, hasonló helyzetben lévő személyek is a hatékonyabb eljárás mellett fognak dönteni.²⁴

²¹ Robert COOTER – Thomas ULEN: *Jog és közgazdaságtan*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005. 15.

²² Uo. 19.

²³ Uo. 16.

²⁴ Uo. 19–20.

4. AZ ELJÁRÁSJOG KÖZGAZDASÁGTANI ELEMZÉSÉNEK MÓDSZERE

A hatékonyság a közgazdaságtan alapfogalmának tekinthető. A 'hatékonyság-kifejezés' azonban nem egyezik meg a hétköznapi értelemben használt kifejezéssel, az eljárásjogi elemzés során valójában három különböző fogalmat takar. Egyrészt beszélhetünk perhatékonyságról, továbbá társadalmi értelemben vett hatékonyságról, végül a felek oldalán jelentkező hatékonyságról.²⁵

A perhatékonyság elve a polgári eljárásjog egyik alapelve, a Pp. 2. §-a alapján a perek ésszerű időn belüli befejezését jelenti. „A gyors vagy legalábbis elfogadható ideig tartó polgári perre való igény ma már az emberi jogok köz tartozik.”²⁶ A perhatékonyság emellett a felmerülő költségek minimalizálására is kiterjed.

A társadalmi hatékonyság lényegében a jogsértések, káresemények tükrében vizsgálható meg.²⁷ Ebben az esetben az eljárási költségek és az igényérvényesítés elmaradása által okozott költségek csökkentése a közgazdaságtan célja.²⁸

A felek oldalán jelentkező hatékonyság a közgazdaságtan másik alapfogalmán, a maximalizáláson keresztül ragadható meg. Az eljárásban részt vevő személyek az elérhető hasznuk maximalizálására törekednek. Ez egyrészt a bevételek maximalizálását, és a kiadások minimalizálását is magában foglalja. A maximalizálás alapján történő elemzés a közgazdászok szerint azért működőképes, mert az emberek racionálisak.²⁹ Vagyis a felek oldalán jelentkező hatékonyságot a racionalitás kifejezés írja le, így a továbbiakban az egyéni racionalitás kifejezést használjuk.

A felek számára azonban az eljárás eltérő esetben racionális. A jogosult minél hamarabb és minél kevesebb ráfordítással kíván jogerős okirathoz, ezáltal pedig a tényleges követeléséhez hozzájutni. A kötelezett ellenben a kérelem elutasításában, illetve elvesztesség esetén abban érdekelt, hogy a követelést, továbbá a legkevesebb kamatot és perköltséget minél később kelljen megfizetnie. A felmerülő költségek összege és a minél későbbi teljesítési időpont ellentétben állnak egymással, így a két tényező közötti döntést mindig az adott eset körülményei befolyásolják.³⁰

A racionális döntés során figyelembe kell venni, hogy az eljárás fázisokból áll és többféle kimenetel lehetséges, amelyek bizonytalanságokat rejtenek. A bizonytalan döntések esetén a felek számára kétséges, hogy az eljárás befejeztével mekkora összeghez jutnak hozzá, illetve mekkora összeget kell kifizetniük. Pernyertesség esetén a teljes követelés és a felmerült költségei is járnak a

²⁵HORVÁTH E. Írisz: A kísértékű perek hatékonysága. *Magyar Jog*, 2013/3. 157.

²⁶KENGyel i. m. 76.

²⁷HORVÁTH i. m. 163.

²⁸COOTER–ULEN i. m. 436–437.

²⁹Uo. 26.

³⁰HORVÁTH i. m. 160.

jogosult részére, ha viszont veszít, a követelés elvesztése mellett a saját és a kötelezett perköltségeit is viselnie kell. Bizonytalan helyzetekben ezért a várható pénzbeli értéket kell kiszámítani. „A várható érték az összes lehetséges kimenet valószínűségének és értékének szorzata”.³¹

A fentiek alapján a várható érték kiszámításához a feleknek valószínűségeket kell társítaniuk a kimenetekhez, ezt a rendelkezésükre álló információk és az előzetes várakozásaik alapján tudják megtenni. Általánosságban kijelenthető, hogy a jogosult a kérelem benyújtásakor rendelkezik a legkevesebb információval az eljárás várható értékének megállapításához. Ugyanez igaz a kötelezett oldalán is a meghagyás kézbesítése után.³² Minden ügy egyedi, ugyanakkor az elemzés során statisztikai adatok alapján következtethetünk az egyes kimenetek valószínűségére.

A várható érték mellett az eljárás megindításának költségei befolyásolják még jelentősen a jogosult magatartását. A racionális jogosult akkor nyújtja be a kérelmét, ha az eljárás várható értéke magasabb az eljárás megindításának költségeinél. Amennyiben ez nem teljesül, a jogosult nagy valószínűséggel eláll az igényérvényesítéstől. A várható érték és a költségek különbségét nevezzük nettó várható haszonnak.³³

A bizonytalanság melletti döntés elmélete azonban még nem teljes, mert nem veszi figyelembe az emberek kockázathoz való viszonyát. Ilyenkor általában nem a várható értéket maximalizáljuk, hanem a várható hasznosságunkat. A közgazdászok úgy vélik, hogy a legtöbb ember kockázatkerülő, viszont az üzleti szervezetek kockázatsemlegesek.³⁴ Tekintettel arra, hogy a fizetési meghagyásos eljárást gyakran szervezetek, nem pedig természetes személyek indítják, így az elemzés során feltételezzük a kockázatsemleges szereplőket.

A dolgozat folyamán mindhárom 'hatékonyság-kifejezés' szempontjából elemzésre kerül a fizetési meghagyásos eljárás, részletesen foglalkozva az egyéni racionalitással.

5. A FELEK RACIONALITÁSA

A felek racionális döntésének megállapításához számításba kell vennünk a kérelem benyújtásához kapcsolódó várható értéket, illetve a költségeket. „Amennyiben egy eseménysorozat várható értékét akarjuk kiszámítani, akkor az utolsó előre látható eseménytől kell haladnunk a legelső felé”.³⁵ Ezt a problémamegoldást nevezzük rekurzív módszernek.³⁶ Az eseményeket és kimeneteket a felek és a közjegyző személye alapján csoportosíthatjuk.

³¹ COOTER–ULEN i. m. 59.

³² HORVÁTH i. m. 161.

³³ COOTER – ULEN i. m. 433.

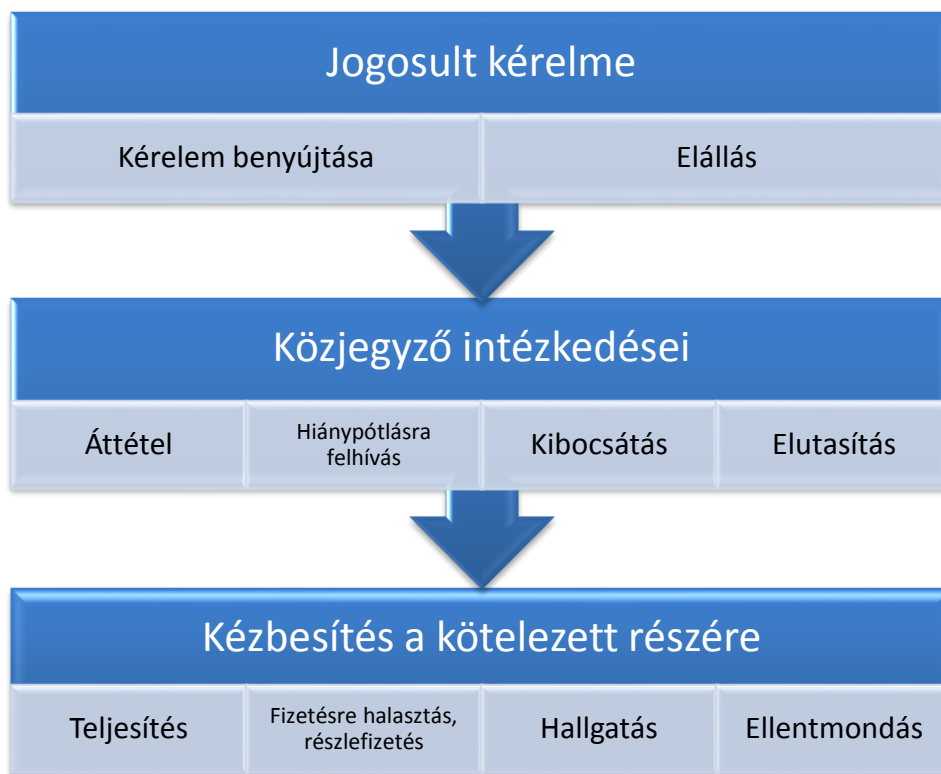
³⁴ Uo. 60–61.

³⁵ Uo. 431.

³⁶ Uo. 434.

A jogosult a kérelem benyújtásával indítja meg az eljárást, amitől később el is állhat. A kérelem benyújtása után a közjegyző intézkedik a kibocsátás, elutasítás, áttétel vagy hiánypótlásra felhívás iránt. A kibocsátással egyben – a fizetési meghagyásos eljárás fogalma alapján – az eljárási cél is teljesül, így az eljárás bejeződik.³⁷ Amennyiben kibocsátásra kerül a fizetési meghagyás, a kötelezett részére kézbesítik azt, aki teljesíthet, ellentmondással élhet, fizetésre halasztást vagy részletfizetést kérhet, illetve hallgathat, így befolyásolva az eljárás kimenetelét. A közjegyző ezzel kapcsolatos teendői már csak az eljárás ún. utómunkálatait képezik.³⁸ A fizetési meghagyásos eljárás fázisait az 1. ábra mutatja be.

A különböző fázisokhoz különböző kifizetések és valószínűségek tartoznak, amelyek alapján a rekurzív módszerrel kiszámítható a kérelem várható értéke. Az elemzés során felteszem, hogy egy jogosult és egy kötelezett van, a pertársaságok esetén felmerülő részletkérdések nem képezik a vizsgálat tárgyát.

1. ábra

³⁷ BH 1999. 32.

³⁸ MOLNÁR Judit: Gondolatok a kérelemtől való elállás és az eljárási díj kapcsolatáról a fizetési meghagyásos eljárásban. *Közjegyzők Közlönye*, 2013/2. 8.

5.1. Kézbesítés a kötelezett részére

Az 1. ábra utolsó –az elemzés kiindulópontját jelentő– eseménye, amikor az Fmhtv. 27. § (2) bekezdése alapján a kötelezett részére kézbesítik a fizetési meghagyást, akinek a magatartásától függ a fizetési meghagyásos eljárás kimenetele. „A fizetési meghagyás kézbesítésének ugyanaz a hatálya, mint a keresetlevél kézbesítésének”,³⁹ vagyis a perindítás anyagi és eljárásjogi joghatályai a kézbesítéssel állnak be.

5.1.1. Teljesítés

Ideális esetben a kötelezett a fizetési meghagyás átvételét követően, a törvényi szintű, kiskfokú nyomásgyakorlás hatására teljesít a jogosult felé. Ebben az esetben érdemi jogvita a továbbiakban a felek között nincs, ugyanakkor az eljárás még folyamatban van, amely a felek magatartásától függően többféleképpen fejeződhet be.

Teljesítés esetén elméletileg helye lehet az eljárás megszüntetésének, amelyet az Fmhtv. 34. §-a szabályoz. Az (1) bekezdés b) pontja alapján a jogosult áll el a kérelmétől, az (1) bekezdés c) pont alapján pedig a megszüntetést a felek közösen kérik.⁴⁰ Az eljárás megszüntetése azonban érdemi döntés nélkül zárja le a jogvitát, a fizetési meghagyás hatályát veszti az Fmhtv. 34. § (4) bekezdés alapján. Így a gyakorlatban nincs jelentősége az eljárás ilyen formájú megszüntetésének, hiszen sem a jogosult, sem a kötelezett nem jut *res iudicatához*.⁴¹

A 34. § (1) bekezdése csak a jogosult részére biztosítja az eljárás egyoldalú megszüntetésének lehetőségét. A kötelezett bejelentése esetén a közjegyző felhívja a jogosultat, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról. Ha a jogosult a kötelezett állítását elismeri, vagy a felhívásra nem nyilatkozik, a közjegyző a jogerősítési záradékban feltünteti, hogy a követelés - vagy annak a nyilatkozattal, illetve az elismeréssel érintett része - tárgyában végrehajtásnak nincs helye.⁴²

Az eljárás megszüntetése ezekben az esetekben aktív magatartást követel meg a felektől. Előfordulhat, hogy a felek a teljesítés után lezártak tekintik az ügyet. Ebben az esetben a fizetési meghagyás a felek beavatkozása nélkül jogerőre fog emelkedni és fenn fognak állni a Vht. 13. §-ában foglalt végrehajtás általános feltételei. A jogosultnak azonban nem fűződik érdeke a végrehajtási eljárás megindításához, mivel a kötelezett fizetése folytán a követelése jogalap nélkülivé válik. Amennyiben mégis megindítja a végrehajtási eljárást, a kötelezett végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert indíthat.⁴³

³⁹ Fmhtv. 27. § (3) bek.

⁴⁰ ASBÓTH-HERMÁNYI Lőrinc: *Módszertani útmutató a fizetési meghagyásos eljáráshoz*. Budapest, HVG-Orac, 2012. 151–152.

⁴¹ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 832–833.

⁴² Fmhtv. 31. § (1) bek.

⁴³ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 831.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kézbesítés utáni teljesítés esetén a fizetési meghagyások jogerőre emelkednek, a végrehajthatóság kérdésétől függetlenül. Az állítást alátámasztja az is, hogy a jogerős fizetési meghagyások kb. 65–75 %-a esetén folytatódott csak végrehajtással az igényérvényesítés, feltehetően a kötelezettekkel történő megegyezés vagy fizetés következtében.⁴⁴

5.1.2. Fizetésre halasztás vagy részletfizetés engedélyezésére irányuló kérelem

A kötelezett kérheti a közjegyzőtől, hogy részére fizetésre halasztást vagy részletfizetést engedélyezzen. Mivel az őt terhelő tartozást nem vitatja, csak méltánylást érdemlő helyzetére való tekintettel a követelést részletekben, vagy egy későbbi időpontban tudná teljesíteni, ezért kérelme nem tekinthető ellentmondásnak. Az Fmhtv. 29. § (2) bekezdése alapján a közjegyző bírálja el a kérelmet, amelynek indokolt esetben ad helyt. Vagyis a kötelezettnek nem joga, hanem a közjegyző méltányos elbírálásától függően lehetősége a fizetésre halasztás vagy részletfizetés igénybe vétele.⁴⁵

Az indoklásnak tartalmaznia kell, hogy milyen mértékű halasztást vagy részletfizetést kér, és milyen körülmények alapozzák meg, hogy kötelezettségének nem tud eleget tenni. A tartalmilag hiányos kérelmet a közjegyző elutasítja, ellenkező esetben felhívja a jogosultat, hogy 8 napon belül nyilatkozzon, hogy hozzájárul vagy ellenzi a kötelezett kérelmét. A jogosult nyilatkozatát nélkül nem lehet határozni. A nyilatkozata azonban nem köti a közjegyzőt, aki mérlegelési joggal rendelkezik.⁴⁶

A kérelem előterjesztésére az ellentmondásra nyitva álló határidőben van lehetősége a kötelezettnek. Amennyiben ellentmondást nem terjeszt elő, a fizetési meghagyás a nyitva álló határidő lejártát követő napon a fizetési meghagyás jogerőre fog emelkedni.⁴⁷ Amennyiben a kötelezett nem tesz eleget a közjegyző által engedélyezett fizetésre halasztásnak vagy részletfizetési kötelezettségének, az egész tartozás egy összegben esedékessé válik. Amíg a kötelezett az engedélyezett kérelemnek eleget tesz, nincs helye végrehajtásnak. A gyakorlatban a jogerős fizetési meghagyás továbbá addig sem lesz végrehajtható, amíg nem születik legalább első fokú döntés a kérelem ügyében.⁴⁸

Kiemelendő, hogy a kérelem díjköteles, amelyet a kérelem előterjesztésekor kell megfizetni és a kötelezett viseli az Fmhtv. 46. § (1) bekezdése alapján. Ennek indoka, hogy az alaptalan kérelmekkel történő időhúzó magatartástól tartózkodjon a kötelezett.⁴⁹ A kérelem díja az Fmhtv. 45.

⁴⁴ MOKK Statisztika

⁴⁵ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 297.

⁴⁶ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 832.

⁴⁷ ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 167.

⁴⁸ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 298.

⁴⁹ Uo. 300.

§ (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése alapján a díjalap 1%-a, de legalább 5.000 forint, és legalább annyiszor 1.000 forint, ahány fél az eljárásban szerepel, de legfeljebb 15.000 forint. A díjra költségkedvezmény nem vehető igénybe. A törvény költségkedvezményt a jogok érvényesítésének megkönnyítésére biztosítja, viszont a fizetésre halasztás és részletfizetés engedélyezés eleve nem jog, hanem kedvezmény. A fizetési meghagyásos eljárásban továbbá csak költségfeljegyzési jog vehető igénybe, így a kötelezett a fizetésre amúgy is csak haladékat kaphatna, a díjfizetési kötelezettsége alól nem mentesülhet. A díj csekély mértékű, aki azt nem tudja kifizetni, feltehetően a részletekben vagy később sem tudna teljesíteni.⁵⁰ Emiatt érdemes lehet az eljáráson kívül megegyezni a feleknek, így a kötelezett megtakaríthatja a kérelem díját.

A fizetésre halasztás vagy részletfizetés engedélyezése iránti kérelmet a fentiek alapján a racionális kötelezett csak indokolt esetben fogja benyújtani, amelynek a jogvesztés lehetősége és az azonnal végrehajthatóvá váló fizetési meghagyás miatt eleget fog tenni. A kötelezett ebben az esetben a későbbi teljesítési idő javára dönt a felmerülő költségek ellenében. A kérelem engedélyezése azonban a jogosultat fogja súlytani, így a közjegyző csak a jogosult számára is méltányos kérelmet engedélyezhet, amely nem veszélyezteti a jogosult kielégítését vagy gazdasági helyzetét. A hátrányok közé sorolhatjuk az idővesztést, illetve azokat az esetleg nehezen számszerűsíthető, szubjektív hátrányokat,⁵¹ amelyeknél a kötelezett érdeke erősebb volt. A későbbi időpontban történő teljesítésért a kamatfizetés jelenthet kompenzációt, ám ez nem feltétlenül áll arányban a hátrányokkal.

Az elemzés során tegyük fel, hogy a közjegyző megalapozottan engedélyezi a fizetésre halasztást vagy részletfizetést a kötelezett részére, nem okozva jelentős érdeksérelmet ezzel a jogosultnak, amelyért a kamatok megfelelő kompenzációt jelentenek. Így egyfajta teljesítésként fogható fel a kérelem alapján történő fizetés.

5.1.3. Hallgatás

A fizetési meghagyásos eljárás a nem vitatott követelések gyorsabb érvényesítését szolgálja, így az eljárás során a kötelezett hallgatása mintegy alátámasztja, hogy a követelést ő is elismeri. Emiatt a jogerős fizetési meghagyást hallgatáson alapuló elismeréses ítéletnek, vagy hallgatólagos egyezségnek is nevezhetjük.

Amennyiben a kötelezett határidőben nem mond ellent a fizetési meghagyásnak, vagy a közjegyző az ellentmondását jogerősen elutasítja, az az ellentmondási határidő lejártát követő napon jogerőre emelkedik.⁵² A jogerősítő záradékkal ellátott fizetési meghagyást a közjegyző kézbesíti a

⁵⁰Uo. 300.

⁵¹HORVÁTH i. m. 157.

⁵²SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 839.

jogosult részére, aki ezt követően indíthat végrehajtási eljárást, ami a jogerős fizetési meghagyások kb. 65-75%-ára jellemző.⁵³

Előfordulhat olyan eset is, hogy a mulasztás nem a kötelezett akaratát tükrözi, és jogszerűtlen határozat emelkedik jogerőre. Ebben az esetben a törvény biztosít jogorvoslati lehetőségeket.⁵⁴

A jogerőre emelkedéshez nincs szükség arra, hogy a kötelezett ténylegesen átvegye a kézbesített fizetési meghagyást. Az Fmhtv. a 36. § (3) bekezdésében átvette a Pp. kézbesítési vélelemre vonatkozó szabályozását. Így amennyiben a címzett az átvételt megtagadta vagy az iratot nem vette át, az iratot – az ellenkező bizonyításáig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.⁵⁵ A kézbesítési vélelem alapján jogerőre emelkedett fizetési meghagyás ellen a jogalkotó beépítette a szabályozásba az ún. „második ellentmondás” lehetőségét.⁵⁶ A második ellentmondás rendkívüli jogorvoslatnak tekinthető, hiszen a fizetési meghagyás ekkor már jogerős.

A második ellentmondáshoz szigorúbb feltételek kapcsolódnak, a kötelezettnek csak indokolt esetben lehet kifizetődő a jogorvoslat igénybevétele. Az ellentmondásra az Fmhtv. 32. § (1) bekezdése alapján a végrehajtható okirat – végrehajtási lap – kézbesítése után 15 napig van lehetősége az adósnak.

Kérdésként merülhet fel, hogy a jogerőre emelkedés és a végrehajtási okirat kézbesítése közötti időben előterjeszthet-e ellentmondást a kötelezett, amennyiben kézbesítési vélelem alapján emelkedett jogerőre a meghagyás. A gyakorlatban nincs egységes álláspont, azonban az ésszerű álláspont szerint az „elkésztett” benyújtott is lehet a 32. § (1) bekezdése szerintinek tekinteni, hiszen a törvény csak az előterjesztés végső határidejét jelöli ki, „azaz nincs olyan időszak, amikor az ellentmondásra nyitva álló határidő „zárva van”.⁵⁷ A végrehajtás elrendelése előtt ugyanis elvi lehetősége sem áll fenn annak, hogy a kötelezett a 32. § (2) bekezdésében foglaltaknak eleget tegyen.

Amennyiben a fizetési meghagyás vélelem folytán lett jogerős, a 32. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett az ellentmondás és a költségek befizetését igazolta a kötelezett, a végrehajtási eljárást fel kell függeszteni.

Az Fmhtv. 1. § (1) bekezdése alapján háttérjogszabályként alkalmazandók a Pp. szabályai, így a kézbesítési vélelem megdöntése esetén is. A Pp. 99/A. § (1) bekezdése alapján a tudomásszerzéstől számított 15 napon belül (szubjektív határidő) és a vélelem beálltától számított hat hónapon belül (objektív határidő) kell a kötelezettnek előterjesztenie a kérelmét. A kérelemben bizonyítania kell a

⁵³ Fmhtv. 36. § (2) bek.

⁵⁴ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 36.

⁵⁵ Pp. 99. § (2) bek.

⁵⁶ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 33.

⁵⁷ ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 186.

kérelmezőnek, hogy önhibáján kívüli okból nem vette át az iratot, illetve, hogy a) a kézbesítés a jogszabályok megsértésével történt, vagy b) más okból nem volt módja átvenni.⁵⁸

A Pp. 99/B. § alapján a végrehajtásról való tudomásszerzést követő 15 napig a közjegyzőnél lehet előterjeszteni a kérelmet. A kérelemnek főszabály szerint nincs halasztó hatálya, de az adós a benyújtással egyidejűleg kérheti azt, arról érdemben a közjegyző dönt. Amennyiben a kérelemnek helyt ad a közjegyző, a jogerősítő záradékot hatályon kívül kell helyezni és a Vht. 211. § alapján hivatalból vissza kell vonni a végrehajtási lapot.⁵⁹

Amennyiben a kézbesítési kérelemnek helyt ad a közjegyző, akkor ismételt kézbesítésre kerül a fizetési meghagyás.⁶⁰ Az eljárást lényegében meg kell ismételni.

A fentiek alapján a törvény a kötelezett érdekeit védő, a jogbiztonságot erősítő szabályozást állapít meg, amely a jogosultra nézve hátrányos, tekintettel arra, hogy egy jogerős, végrehajtás alatt álló fizetési meghagyás hatályát vesztheti.⁶¹ Egy esetleges pervesztesség esetén a jóhiszeműen tett eljárási cselekmények költségei a jogosult terhén maradnak, vagyis a kézbesítési vélelem alapján jogerős fizetési meghagyások bizonytalanságot hordoznak magukban. A korábbi szabályozások kétlépcsős modelljei nem csak kézbesítési vélelem esetén biztosították a második ellentmondás lehetőségét, így az adósok könnyen visszaélhettek ezzel a lehetőséggel. Ennek kiküszöbölésére biztosítja a végrehajtói kézbesítés intézményét a jogalkotó.

A Vht. 31/D. §-a szerinti kézbesítést kérhet a jogosult kézbesítési vélelem esetén, ebben az esetben „az ellentmondás előterjesztésre nyitva álló határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a jogerős fizetési meghagyást tartalmazó irat végrehajtói kézbesítése a külön jogszabály szerint eredményesen megtörtént”.⁶² Így a jogosult végrehajtási kézbesítés sikeressége esetén immár olyan jogerős fizetési meghagyáshoz jut, amelyet kézbesítési vélelem alapján nem lehet hatályon kívül helyezni. A végrehajtói kézbesítést a kérelem előterjesztésekor is lehet kérelmezni, ebben az esetben a második ellentmondási idő eleve meg sem nyílik. A végrehajtói kézbesítés díja 7.500 forint, amelyet a végrehajtói kézbesítési kérelem benyújtásakor kell megfizetni.⁶³

⁵⁸ Pp. 99/A. § (3) bek.

⁵⁹ ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 129.

⁶⁰ Pp. 99/A. § (9)

⁶¹ SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 828–829.

⁶² Fmhtv. 33. §

⁶³ <http://goo.gl/vN598O>

5.1.4. Ellentmondás

Az ellentmondás eljárásjogi minőségét tekintve devolutív jogorvoslat, nem fellebbviteli, önálló és a végrehajtásra nézve halasztó hatályú. A rendes vagy rendkívüli jellege pedig attól függ, hogy a jogerőre emelkedés előtt vagy után terjesztik elő.⁶⁴

„Az ellentmondás a kötelezettnek a közjegyzőhöz címzett nyilatkozata, amelyben vitatja a jogosult követelését.”⁶⁵ A kötelezett a kézbesítést követő 15 napon belül mondhat ellent a fizetési meghagyásnak.⁶⁶ A határidőt a Pp. 103. § (2) bekezdése alapján a kézbesítési napot követő naptól kell számítani. Ennek elmulasztása esetén igazolással élhet a kötelezett, amelyet a közjegyző bírál el.⁶⁷ Az igazolás beadásával egyidejűleg pótolni kell az ellentmondást is.⁶⁸

Amennyiben a közjegyző jogerősen elutasítja az igazolási kérelmet vagy az ellentmondást az Fmhtv. 36. § (5) bekezdése alapján, a fizetési meghagyás az ellentmondás előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követő napon jogerőre emelkedik.

A jogszerűen előterjesztett ellentmondás joghatása, hogy az eljárást perré alakítja, amelynek alapvető célja, hogy a jogvitát a bíróság érdemben elbírálja.⁶⁹ Másik joghatása, hogy az ellentmondással a meghagyás hatályát veszti az Fmhtv. 36. § (4) bekezdése alapján, amely kifejezetten az anyagi jogerő áttörését jelenti.⁷⁰

Az ellentmondást nem kötelező megindokolni, de az tartalmazhat érdemi és alaki kifogásokat is. A kialakult gyakorlat szerint a hiányos vagy kiegészítésre szoruló ellentmondás elutasításának nincs helye, továbbá a tartalma tekintetében nincs helye hiánypótlásnak. A tartalma szerint viszont létezik egy speciális ellentmondás, az előzetes teljesítésre való hivatkozás. Ebben az esetben a közjegyző nyilatkoztatja a jogosultat, hogy elismeri-e az előzetes teljesítést. Amennyiben elismeri, vagy nem nyilatkozik, az eljárás megszűnik, ha pedig vitatja a teljesítést, akkor az eljárás perré alakul.⁷¹ Ha a kötelezett részben teljesített, a jogosult a követelését leszállíthatja, így a fizetési meghagyás csak a leszállított követelés tekintetében alakul perré.⁷²

A kötelezett ellentmondásáról a közjegyző 8 napon belül értesíti a jogosultat az Fmhtv. 37. § (2) bekezdése alapján. Az értesítés mellett felhívja a jogosultat, hogy az ügyre vonatkozó tényállításait és azok bizonyítékait adja elő és a peres eljárás illetékét rója le, amelyre a kézbesítést követően 15 napig van lehetősége. Amennyiben a felhívásnak nem tesz eleget, a bíróság az eljárást meg fogja szüntetni, ellenkező esetben tárgyalási határnapot tűz ki.

⁶⁴SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 826.

⁶⁵Uo. 826.

⁶⁶Fmhtv. 28. § (1) bek.

⁶⁷Fmhtv. 28. § (4) bek.

⁶⁸ASBÓTH-HERMÁNYI i. m 137.

⁶⁹SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 827.

⁷⁰Uo. 829.

⁷¹Fmhtv 30. § (1)-(2) bek.

⁷²SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 829–830.

A fizetési meghagyást követően három pertípus lehetséges: ún. kis értékű per, munkaügyi per vagy vagyoni jogi per a Pp. általános szabályai szerint. Az ún. kis értékű perek jelentik az 1.000.000 forint alatti követelések esetén perré alakult eljárásokat. A fizetési meghagyást követő perek mintegy 80%-át ezek az ügyek teszik ki, amelyre speciális, az eljárás lefolytatását gyorsító szabályok vonatkoznak.⁷³

5.1.5. Várható érték a kötelezettnek történő kézbesítés után

A fizetési meghagyás kézbesítését követően a kötelezett magatartásától függően a kifejtettek alapján vagy jogerőre emelkedik a meghagyás, vagy ellentmondás esetén perré alakul. A statisztikai adatok alapján a kötelezettek a kibocsátott fizetési meghagyások kb. 7%-ának mondanak ellent (2011: 7,2%; 2012: 6.6%; 2013: 6.8%), a kibocsátott kérelmek kb. 93%-a pedig jogerőre emelkedik, továbbá a jogerős fizetési meghagyások kb. 70%-ában állítanak ki végrehajtási lapot. Ez a kézbesített fizetési meghagyások számára vetítve azt jelenti, hogy kb. 28%-os arányban történik teljesítés, 65%-os arányban végrehajtással folytatódik az eljárás.⁷⁴

A kifizetéseket tekintve a jogerős fizetési meghagyások eltérnek egymástól, tekintettel arra, hogy az ügyek jelentős részében kerül végrehajtásra a követelés, így felmerül a végrehajthatóság bizonytalanságának kérdése. Amennyiben a kötelezett nem rendelkezik végrehajtható vagyonnal, vagy az nem elég a követelés kielégítésére, a jogosult a pernyertessége ellenére ténylegesen nem jut hozzá sem a követeléséhez, sem pedig a felmerült költségeihez. „Az utóbbi években az önálló bírósági végrehajtóknál befejezettként regisztrált végrehajtási ügyek közel 20%-ában nem sikerült az adósnál pénzeszközt vagy értékesíthető vagyontárgyat fellelni.”⁷⁵ Emellett a végrehajtási eljárás elején a jogosultnak meg kell előlegeznie egyes költségeket is. Így a végrehajtási bizonytalanság hatással van a kérelem várható értékére.

Ellentmondás esetén a nemperes eljárás lezárul, így a jogosult kifizetése 0 forint lesz.⁷⁶ A kötelezett felmerülő költségeit jelen eljárás keretei között a jogosultnak nem kell megfizetnie.⁷⁷ A jogosultnak további költsége ebben a fázisban nem merül fel, viszont a korábban felmerült költségei megilletik.

Így a kézbesítés várható értéke (EV1) a jogosult számára általános formában:⁷⁸

⁷³ Uo. 860.

⁷⁴ MOKK Statisztika

⁷⁵ KAPA i. m. 20.

⁷⁶ ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 190.

⁷⁷ Nem megalapozott fizetési meghagyás esetén a kötelezett a felmerülő költségeit a későbbi peres eljárás folyamán, esetleg új eljárás keretei között érvényesítheti, ami tényleges költséget okozhat a jogosult számára, ettől azonban az elemzés során eltekintünk.

⁷⁸ Saját képlet HORVÁTH i.m. 162 alapján

$$EV1 = T \times (X + Ed + K_j) + V_k \times [J \times (X + Ed + K_j)]$$

EV1: várható érték kézbesítés esetén

T: teljesítés valószínűsége

X: követelés összege

V_k: végrehajthatóság valószínűsége a kötelezett oldalán

J: végrehajtásra kerülő jogerős fizetési meghagyás valószínűsége

Ed: eljárási díj

K_j: jogosult költségei

5.2. A közjegyző intézkedései

A közjegyző a fizetési meghagyást legkésőbb a kérelem beérkezésétől számított tizenöt napon belül – elektronikus úton beadott kérelem esetén három munkanapon belül – papír alapon bocsátja ki. A kibocsátásra akkor van lehetőség, ha a kérelem hivatalból történő elutasításának⁷⁹ vagy az ügy áttételének nincs helye, továbbá ha a jogosultat nem kell felhívni a hiányok pótlására vagy annak eleget tett.⁸⁰

Az áttétel elrendelése csekély esetben fordul elő, mert „csak a felső értékhatárt meg nem haladó pénzkövetelések esetében fordulhat elő, ha az eljárás tárgya nem polgári ügy (hanem például adó-visszaigénylés)”.⁸¹ Emellett az Fmhtv. 23. § (2) bekezdése alapján a közjegyző a szervezetek nyilvántartásába a jogképesség ellenőrzése végett betekinthet, tekintettel arra, hogy a jogosult az eljárás során nem bizonyítja a jogképesség fennállását.

5.2.1. A fizetési meghagyás kibocsátása

A fizetési meghagyás természetéből eredően a közjegyző a kérelmet érdemben nem vizsgálja meg, mivel azt nem kell megindokolni, továbbá okirati bizonyítékot sem kell csatolni.⁸² Pusztán a 20. § (1) bekezdés d) pontja alapján beazonosíthatónak kell lennie, kiváltképpen a kötelezett részére. Így a közjegyző lényegében a kérelem alaki vizsgálatát végzi el. Az alaki vizsgálat alapján a közjegyző hiánypótlási felhívást bocsáthat ki és hivatalból elutasíthatja a kérelmet, ha valamilyen perakadályt észlel.⁸³ Amennyiben a követelményeknek megfelel a fizetési meghagyás, kibocsátja azt a közjegyző.

A fizetési meghagyás kibocsátáshoz kapcsolódóan érdemes elemezni az ellentmondás különleges esetét, amikor az előzetes teljesítésre hivatkozik a kötelezett. A törvény az előzetes teljesítés határidejeként a fizetési meghagyás kézbesítését jelöli meg. A szabályozás így a

⁷⁹Fmhtv. 24. §

⁸⁰Fmhtv. 26. § (1) bek.

⁸¹SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 242.

⁸²SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 810–811.

⁸³Uo. 811.

perindítási hatályok beállításához igazodik, ami kellőképp biztosítja a kötelezett eljárásjogi jogait.⁸⁴ Ezzel azonban a törvény nyitva hagy a fizetési meghagyás beadása és kézbesítése között egy időintervallumot, amelyben a jogosult az eljárás megindítását illetően jóhiszeműen járt el, ugyanakkor a kötelezett az előzetes teljesítésre eredményesen tud hivatkozni. Elemezzük ki a racionálisan viselkedő felek magatartását ebben az esetben.

A kötelezett a teljesítés során a fizetési meghagyásos eljárással kapcsolatban a jogosult részéről felmerült költségeket nem fizette meg, tekintettel arra, hogy ekkor nincs tudomása az eljárás megindulásáról. A költségek azonban a kötelezettet terhelik, hiszen az eljárás megindítására előzetesen okot adott.⁸⁵ A jogosult ebben az esetben leszállítja a követelését, és az eljárási díj vonatkozásában perré fog alakulni az eljárás az Fmhtv. 30. § (1)-(2) alapján. A racionális kötelezett ezért nem fog az előzetes teljesítésre hivatkozni, hiszen a jogosult könnyen bizonyíthatja, hogy:

- a) A követelése fennállott a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem benyújtásakor,
- b) A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem mikor került benyújtásra,
- c) A kötelezett mikor teljesítette a követelést.

A kötelezett ebben az esetben pervesztes lesz és viseli a per során felmerült költségeket, amelynek a minimalizálásában érdekelt. Vagyis ellentmondás előterjesztése ebben az esetben nem áll a kötelezett érdekében. Így a kötelezett a teljesítést bejelenti a közjegyzőnek, aki a jogosult nyilatkozata vagy hallgatása alapján jogerőre emeli a fizetési meghagyást azzal, hogy a megfizetett részben nincs helye végrehajtásnak.

5.2.2. Az elutasítás

A fizetési meghagyásos eljárás során felmerülhetnek olyan eljárási akadályok, amelyek az ítélet hatályú határozat meghozatalát kizárják. Ezeket a perakadályokat az Fmhtv. 24. §-a tartalmazza. Az elutasítás feltétele, hogy a perakadály a kérelemből megállapítható legyen. Elutasítani csak abban az esetben lehet, ha a kézbesítés még nem történt meg, a kézbesítés után az eljárás megszüntetésének van helye. Az elutasítási indokok alapján történő megszüntetés azonban gyakorlatilag rendkívül ritka, a közjegyző eljárási hibája esetén fordulhat csak elő.⁸⁶

Az elutasítási okok körültekintő eljárás során elkerülhetők, így leggyakrabban azzal szembesülhet a jogosult, hogy a kézbesítés akadályokba ütközik. Előfordulhat, hogy a kötelezett megjelölt lakcíme nem egyezik meg a tényleges lakcímével, így nem tudja átvenni sem a meghagyást. Ez a fizetési meghagyások 3-4%-át érintő probléma, amellet, hogy a benyújtott

⁸⁴MOLNÁR i. m. 14.

⁸⁵SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 368.

⁸⁶Uo. 320.

fizetési meghagyások kb. 5%-a kerül elutasításra.⁸⁷ Emiatt a jogalkotó részletesen szabályozza a kézbesítés sikertelenségének kérdését.

A 24. § (2) bekezdése alapján, ha a kézbesítés során a küldemény azért érkezik vissza, mert a kötelezett meghalt, a címen ismeretlen vagy onnan ismeretlen helyre költözött, akkor a jogosultat értesíteni kell. Amennyiben 30 napon belül új idézési címet jelent be, akkor az eljárás folytatódik. Adatigénylést a jogosult a közjegyző felhívására történő hivatkozással a KEKKH-tól vagy az okmányirodáktól kérhet. Megjegyzendő, hogy a KEKKH és az okmányirodák eljárására is 30 napos határidőt állapít meg a törvény, emiatt könnyen kicsúszhat a határidőből a bejelentésre kötelezett fél.⁸⁸

Amennyiben a bejelentett címről ismételten visszaérkezik a levél, a 24. § (1) bekezdés g) pontja alapján el kell utasítani a kérelmet. Ha a felhívásnak nem tesz eleget a jogosult, vagy új címet bejelenteni nem tud, a 24. § (1) bekezdés l) pontja alapján kell elutasítani a kérelmet. A halál ténye és időpontja, valamint a kérelem benyújtásának időpontja ismeretében a közjegyző a jogképesség hiánya miatt elutasíthatja a kérelmet, illetve intézkedhet az eljárás felfüggesztése iránt a jogutódlás megállapításának időpontjáig.

5.2.3. Várható érték a közjegyző intézkedései alapján

A kibocsátás iránti kérelem benyújtása után a közjegyző megvizsgálja, majd intézkedéseket tesz a kérelem alapján. Az intézkedések közül a kibocsátásnak és az elutasításnak van a vizsgálatunk szempontjából jelentősége. A statisztikai adatok alapján a fizetési meghagyások 5%-át utasítják el hivatalból a közjegyzők.⁸⁹ Vagyis a kérelem benyújtása esetén 95%-os eséllyel nem utasítja el a közjegyző a kérelmet, így a jogosult számíthat a korábbiakban kiszámolt, kézbesítés esetén járó várható értékre.

Elutasítás esetén a kérelem beadásának joghatásai fennmaradnak, a jogosult a követelés érvényesítése végett választása szerint ismét fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjeszthet elő, vagy a bíróságnál keresetet indíthat, illetőleg követelését egyéb úton szabályszerűen érvényesítheti.⁹⁰ Ebben az esetben megilleti az Fmhtv. 49. § (4) bekezdésében foglalt költségkedvezmény, illetve a 43. § (3) bekezdése alapján a peres illetékbe beszámíthatja a korábban megfizetett eljárási díjat. Az elemzett eljárásban viszont elutasítás esetén 0 forint lesz a jogosult kifizetése, költsége nem merül fel.

⁸⁷Uo. 266.

⁸⁸Uo. 267.

⁸⁹Uo. 266.

⁹⁰Fmhtv. 25. § (2) bek.

A kézbesítés esetén a jogosult várható értékét a korábbiakban kiszámoltuk. Ezek alapján a várható érték:

$$EV2 = K_i \times EV1 - El \times 0$$

$$EV2 = K_i \times (T \times (X + Ed + K_j) + V_k \times [(J \times (X + Ed + K_j))])$$

EV2: várható érték a közjegyző intézkedései alapján

K_i: kibocsátás valószínűsége

El: elutasítás valószínűsége

5.3. A jogosult kérelme

A fizetési meghagyásos eljárás egy polgári nemperes eljárás, így vonatkoznak rá a polgári eljárásjogból ismert alapelvek is. Így a rendelkezési elv szerint a jogosult joga megindítani az eljárást, továbbá a közjegyző kötve van a jognyilatkozataihoz. A per tárgya feletti rendelkezési jogot biztosítja emellett, hogy a kérelemtől a későbbiekben el is lehet állni.⁹¹

5.3.1. A kérelem benyújtása

„A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem az eljárás indító irata”.⁹² Fontosságát kiemeli továbbá, hogy a kérelem előterjesztésének az Fmhtv. 22. §-a alapján ugyanolyan hatálya van, mint a keresetlevél beadásának.

A kérelem előterjesztésével a jogosult lényegében meghatározza a közjegyző által kibocsátott fizetési meghagyás tartalmát, mert az Fmhtv. 26 § (5) bekezdése alapján azt eltérő tartalommal kibocsátani nem lehet. Az eljárás végén, a jogerőre emelkedés esetén immár az ítélet hatályú marasztaló határozat tartalma megegyezik az eljárás elején benyújtott kérelem tartalmával. Emiatt a kérelem tartalmi elemeit részletesen szabályozza a jogalkotó, hiányos előterjesztés esetén (hiánypótlási felhívást követően ismételten hiányosan benyújtott kérelem esetén) a kérelem elutasításra kerül.

Az Fmhtv. számos tartalmi elemet felsorol, amelyet tovább pontosít a 22/2010. (V.7.) IRM rendelet. A jogszabályokban találhatunk kötelező, eshetőlegesen kötelező és fakultatív tartalmi elemeket is.⁹³

A kérelem benyújtásához számos tartalmi elemet kell a fizetési meghagyásban feltüntetni, amelyben az eljárásban rendszeresített űrlap nyújt segítséget a jogosult részére. Amennyiben a jogosult a közjegyzőnél papír alapon vagy szóban terjeszti elő a kérelmét, akkor a közjegyző is el tudja látni a szükséges segítséggel a pontos kitöltéshez.

⁹¹KENGyel i. m. 72–73.

⁹²SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 219.

⁹³A tartalmi elemek csoportosítását lásd: SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 221–222.

5.3.2. Elállás

A fizetési meghagyás benyújtását követően a kérelmező részéről történő elállás két jogszabályban is szabályozásra került. Ha a jogosult a kézbesítést megelőzően terjeszti elő, akkor a 28/2010. IRM rendeletet kell megfelelően alkalmazni az elállásra, vagyis az ügyet befejezettnek nyilvánítja a közjegyző a 12. § (1) c) pontja alapján. „Az IRM rendeletben foglalt ezen szabály nem ismert sem a Pp-ben, sem a BÜSZ-ben”,⁹⁴ vagyis ez különleges eszköz a közjegyzők kezében a bíróságokhoz képest. Ha pedig a kézbesítés után, de a jogerőre emelkedés előtt, ellentmondás esetén pedig az ügynek a bírósághoz való megküldése előtt áll el a jogosult, akkor a közjegyző az Fmhtv 34. § (1) bekezdés b) pontja alapján megszünteti az eljárást.⁹⁵

A későbbiekben ismertetettek alapján az eljárás elején megfizetendő díj nem jár vissza a jogosultnak. Az adott eljárásban a főszabály alól az Fmhtv. egyetlen kivételt határoz meg, a 49. § (3) bekezdésében foglaltak alapján. Így „az eljárási díj az egyébként fizetendő eljárási díj 10%-a, de legalább 2.000 forint - kettőnél több jogosult esetében legalább annyszor 1.000 forint, ahány jogosult van -, ha a jogosult a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmétől a meghagyás kibocsátása előtt eláll”.⁹⁶ Így az eljárási díj kapcsán két részre bonthatjuk a fizetési meghagyásos eljárást az elállás bejelentésének időpontjához hasonlóan. Az elhatárolás a kibocsátáshoz, nem pedig a kézbesítéshez kapcsolódik.⁹⁷

A díjkedvezmény jogával az Fmhtv. 23. § (1) bekezdése miatt csak szűk körben tud élni a jogosult. Mivel a közjegyző a kérelem beérkezésekor „nyomban”, de legkésőbb három munkanapon, illetve 15 napon belül intézkedik, így a díjkedvezményre való jogosultsága előreláthatatlan, kiszámíthatatlan.⁹⁸ A kérelem benyújtását követően haladéktalanul bejelentett elállási jog jelenthet csak garanciát, hogy a jogosult 90%-ban visszakapja az eljárási díjat. Ennek szűk körben lehet jelentősége, például az eljárási díj elektronikus úton történő megfizetése esetén, amennyiben sikeres utalásról nem kap értesítést a jogosult és ismételten előterjeszti a kérelmét. Erre a második kérelemtől való elállás jelenthet megoldást, amelyet a hiba észlelésekor azonnal be kell jelenteni.⁹⁹ A sikeresen bejelentett elállás esetén az eljárást a közjegyző megszünteti.

⁹⁴SZÉKELY Erika: A kérelemtől elállás a fizetési meghagyásos eljárás megváltozott rendelkezéseiben – közjegyzői szemmel. *Magyar Jog*, 2012/2. 98.

⁹⁵MOLNÁR i. m. 5.

⁹⁶Fmhtv 49. § (3) bek.

⁹⁷MOLNÁR i. m. 7.

⁹⁸Uo. 11.

⁹⁹Uo. 12–13.

5.3.3. A kérelem várható értéke

A jogosult a kérelem benyújtásával lényegében meghatározza a fizetési meghagyás tartalmát, változtatni rajta a későbbiekben csak egy esetleges hiánypótlás keretei között tud. Az eljárás megindítása után így a közjegyző intézkedési határozzák meg a várható értéket.

Az elállás esetén a törvény a kibocsátást megelőző időszakra díjkezdvezményt állapít meg a jogosult részére, ám annak a szoros határidőhöz való kötöttsége miatt szűk körben alkalmazható. A kibocsátás utáni megszüntetés pedig az ítélt dologtól fosztja meg a jogosultat, így gyakorlati szempontból elhanyagolható jelentősége van az elállás kérdésének.

Így a várható érték a jogosult számára a közjegyző intézkedéseihez kapcsolódó várható értékkel megegyező:

$$EV3 = EV2 = K_i \times (T \times (X + E_d + K_j) + V_k \times [(J \times (X + E_d + K_j))])$$

EV3: kérelem várható értéke

Így megkaptuk az általános képletet, hogy a fizetési meghagyás kibocsátás iránti kérelem benyújtása esetén mennyi lesz a várható érték. A kibocsátás iránti kérelem az eljárás kezdő irata, vagyis megkaptuk az eljárás várható értékét. A képlet két ismeretlen elemet tartalmaz jelenleg, az eljárási díjat és a jogosult költségeit.

5.4. A kérelem benyújtásának költségei

A kérelem várható értékének és nettó várható hasznának kiszámításához ismernünk kell az eljárás megindításának költségeit is. A költségek azonban két csoportba sorolhatóak közgazdasági szempontból. Egyrészt felmerülnek az eljárásjogi értelemben vett perköltségek, amelyeket a Pp. 75. §-a tartalmaz. Ezek pontosan kimutathatóak és meghatározhatóak, így a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján érvényesíthetőek is az eljárás keretein belül. A költségek áthárításának hatásai, hogy lehetővé teszi az alacsony értékű igények érvényesítését is, viszont a felek kiadásait megnövelheti, akár jelentős mértékben. Emellett a felek megegyezésre való hajlandóságát is csökkenti,¹⁰⁰ ami az eljárások számának emelkedésével jár. Ebbe a körbe tartozik az eljárási díj, az ezzel kapcsolatban igénybe vehető költségkezdvezmények és az ügyvédi megbízási díj.

A fél oldalán azonban felmerülhetnek egyéb költségek, amelyek tényleges kiadást eredményeznek vagy idővesztést okoznak, illetve egyéb szubjektív hátránnyal járnak. Ezek a költségek nem, vagy csak nehezen kimutathatóak, ezért nem is lehet őket áthárítani a másik félre.

¹⁰⁰A részletes elemzést lásd: Avery Wiener KATZ – Chris William SANCHIRICO: Fee shifting. In: Chris William SANCHIRICO (edited by): *Procedural Law and Economics*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012. 271–307

Így ezek a költségek szubjektív elemként ösztönzik vagy visszatartják a feleket az eljárási cselekmények során.¹⁰¹ Ilyen költségnek tekinthető, hogy a fizetési meghagyásos eljárás elektronikus rendszerének használata költségeket ró a felekre.

5.4.1. Az eljárási díj

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztéséért eljárási díjat kell megfizetni, nem pedig illetéket. Ez a különbség pedig számos eltérést jelent a peres eljáráshoz képest. Az illetékekről szóló törvényben meghatározott összegeket az állam, illetve a megyei önkormányzatok részére fizeti meg a fél, az Fmhtv. által meghatározott eljárási díjat pedig a MOKK kapja meg.¹⁰²

Ennek az az oka, hogy sem a közjegyzők, sem a MOKK nem részesülnek állami támogatásban, így a közgazdasági értelemben vett költségeket teljes egészében a feleknek kell viselniük.¹⁰³ Az eljárási díjat ténylegesen a MOKK részére kell megfizetni, amely a befizetett díj maximum felét az informatikai rendszer működésének személyi és dologi kiadásaira fordítja, a bevétel másik részét pedig felosztja a közjegyzők között az elvégzett munka arányában. Vagyis az ügyértékeknek nincs hatása arra, hogy a közjegyzők mekkora összeget kapnak munkadíj és költségtérítés jogcímen.¹⁰⁴

Az eljárási költségek legnagyobb részét ténylegesen a dologi költségek, ezen belül a postaköltség fogja kitenni, mivel az iratokat hivatalos küldeményként (ajánlva és tértivevénnnyel) kell kézbesíteni. A legegyszerűbb esetben, ha egy-egy jogosult és kötelezett van, akkor 3 kézbesítésre kerül sor, amelynek díja kb. 1.500 forint.¹⁰⁵

Az eljárási díj az Fmhtv. 42. § (1) bekezdése értelmében a kérelem előterjesztéséért fizetendő meg, „következésképpen a díjfizetési kötelezettség nem függ a kérelem miként történő elbírálásától”.¹⁰⁶ Ennek számos oka van, kezdve azzal, hogy a kérelem elutasítása is okoz költséget a közjegyző számára, például a kötelezett ismeretlen helyre költözése esetén ezek a költségek meg is haladják az eredményes eljárás költségeit. Továbbá a hibás kérelmek ingyenessége nem vezetne hatékony pervitelre. Emellett az ügy eldöntésének pártatlanságát veszélyeztetné, ha az elutasított kérelmekért nem járna díj a közjegyző számára. A kérelem előterjesztésekor így a jogosult lesz köteles megfizetni, megelőlegezni az eljárási díjat. Ha a jogosult nem fizeti meg az eljárási díjat, akkor erre a közjegyző hiánypótlás keretében hívja fel. Ha ennek a jogosult nem tesz eleget, kérelmét elutasítja a közjegyző, de az eljárási díj fizetési kötelezettség alól nem mentesül.¹⁰⁷

¹⁰¹HORVÁTH i. m. 157.

¹⁰²SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 840.

¹⁰³SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 364.

¹⁰⁴Fmhtv. 42. § (1)-(2) bek.

¹⁰⁵A fizetési meghagyásos eljárásról szóló T/9400 sz. törvényjavaslat miniszteri indoklása, részletes indoklás

¹⁰⁶SZÉCSÉNYI-NAGY (2010) i. m. 841.

¹⁰⁷SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 365–366.

Az előterjesztés módjától függően a jogosult különböző módokon tudja megfizetni az eljárási díjat. Szóban és papír alapon előterjesztett kérelmek esetén fizetési számlára postai úton történő készpénzbefizetéssel lehet a fizetési kötelezettségnek eleget tenni. Elektronikus kérelem esetén három lehetőség közül választhat a jogosult. Bankkártyával kezdeményezett átutalás esetén a feltöltéskor azonnal és gyorsan befizethető a díj, amelyet nyomban, de legkésőbb a következő munkanapon jóváírnak. Átutalás esetén a MOKK rendszer generál egy kódot, amelyet az átutalás közlemény rovatában kell feltüntetni. Az átutalás a feltöltés, de a befogadás és kiszignálás között történik, így ilyenkor a kérelem 'függő állapotban' van. Végül a jogosult ún. keretösszegeből történő fizetés útján is rendezheti a díjat, ám ehhez először szerződést kell kötnie a MOKK-kal és meghatározott összeget előre át kell utalnia.¹⁰⁸

A díjfizetés módja és gyorsasága azért bír jelentőséggel, mert a 46. § (1) bekezdése alapján az elektronikus úton benyújtott vagy szóban előterjesztett kérelmek addig nem rögzíthetők a MOKK rendszerben, amíg a jogosult a díjfizetési kötelezettségének eleget nem tett. Továbbá a 12. § (2) alapján a beérkezési idejének az ügyintézési határidő számítása szempontjából azt a napot kell tekinteni, amikor a díjat a MOKK pénzforgalmi számláján jóváírták.

Az eljárási díj mértékének számítását az Fmhtv. 44. és 45. §-ai tartalmazzák. A díj alapja a pénzkövetelés tényleges tőkeösszege, az úrlapon a főkövetelésként feltüntetett összeg, viszont az önállóan érvényesített járulékokat nem kell beszámítani. A díjalap számításakor az eljárás megindulásának az időpontja számít, a későbbi változások a fizetendő összeget már nem befolyásolják, így a követelés leszállítása esetén nem kerül díjtúlfizetésbe a jogosult.¹⁰⁹

Az eljárási díj a 45. § alapján a díjalap 3%-a, de legalább 5.000 forint és legalább annyiszor 1.000 forint, ahány fél van, továbbá legfeljebb 300.000 forint. A díjalap ilyen típusú meghatározása azt okozza, hogy a 166.650 forint alatti követelések esetén több mint 3%-os eljárási díjat kell fizetni, továbbá a 10 millió forint feletti összegek esetén a 10 millió forint feletti rész eljárási díj megfizetése nélkül érvényesíthető. Így a várható érték és a nettó várható haszon meghatározásánál figyelemmel kell lenni az eljárási díj díjalphoz való kötöttségére.

A költségek viselésére – amelybe az eljárási díj is beleszámít – a fizetési meghagyásos eljárásban is irányadóak a Pp. vonatkozó szabályai.¹¹⁰ Előfordulhat, hogy a jogosult a kérelmében nem jelöli meg az eljárási díjat érvényesíteni kívánt követelésként. Ebben az esetben kérdéses, hogy a közjegyző hivatalból dönthet-e a kötelezett marasztalásáról. A 26. § (5) bekezdés értelmében a közjegyző kötve van a kérelemben foglaltakhoz, azt eltérően nem bocsáthatja ki. Továbbá a 21. § (3) bekezdése alapján a kérelem helyességéért a jogosultat terheli a felelősség. Így a két paragrafus

¹⁰⁸ Uo. 377–378.

¹⁰⁹ Uo. 373.

¹¹⁰ Fmhtv. 42. § (4) bek.

alapján megállapíthatjuk, hogy amennyiben a jogosult nem kéri, nem lehet a kötelezettre hárítani a költségek viselését. A közjegyző eljárási díjigényt csak abban az esetben változtathat meg, ha az túlzott mértékű, vagyis a törvényben meghatározottnál nagyobb összegű.¹¹¹

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem elutasítása, illetve az eljárás megszüntetése esetén az eljárási díj és az egyéb költségek is a jogosult terhén maradnak. Mivel ezeket a költségeket az eljárás során megelőlegezte, ezért arra őt kötelezni nem kell. Csak abban az esetben kell a jogosultat felhívni a teljesítésre, ha számára korábban személyes költségfeljegyzést engedélyezett a közjegyző.

5.4.2. Költségkedvezmények

A közjegyzők munkavégzésük során a saját bevételeikből gazdálkodnak, költségvetési támogatást nem kapnak, így az általuk végzett eljárások minden költségét a felek által befizetett összegekből fedezi. Emiatt általában nem vehetők igénybe költségkedvezmények a közjegyzők előtt folyó eljárásokban.¹¹² A fizetési meghagyásos eljárással kapcsolatban azonban a jogalkotó ellentétes álláspontra helyezkedett. A miniszteri indoklás szerint ennek indoka, hogy a társadalom széles rétege érintett és bizonyos értékhatár alatt ez az igényérvényesítés egyetlen módja, továbbá a például a hagyatéki eljárással ellentétben a jogosult nem jut újabb vagyonhoz.¹¹³ Így szűk körben érvényesíthetők költségkedvezmények az eljárás folyamán.

A törvényben felsorolt kedvezmények a részleges vagy teljes költségfeljegyzési jog, tárgyi díjmentesség és a mérsékelt díj, egyéb kedvezménynek pedig nincs helye a fizetési meghagyásos eljárásban.¹¹⁴ A felsorolás jóval szűkebb kört ölel fel, mint az Itv. és a Pp. által biztosított kedvezmények.

A költségfeljegyzési jogot a szociálisan hátrányos helyzetben lévők jogérvényesítése végett biztosítja az Fmhtv.¹¹⁵ A költségfeljegyzési jog a korábban felmerült költségek vonatkozásában nem értelmezhető, így csak az eljárás során esedékes költségek eshetnek ebbe a körbe. A jogosult részéről ez az eljárási díjat jelenti, a kötelezett részéről pedig a fizetésre halasztás és a részletfizetési engedély iránti kérelem díja esik ebbe a körbe, amelyre azonban jogalkotói döntésre nem vehető igénybe a kedvezmény.¹¹⁶

Az Fmhtv. 48. § (1) bekezdése alapján csak természetes személy lehet a kedvezményezett, ezzel a jogi személyek és egyéb szervezetek számára nincs biztosítva a költségfeljegyzési jog. A

¹¹¹SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 231–232

¹¹²Kmr. 4. § b) pont, Kjnp. 8. § (1) bek.

¹¹³A fizetési meghagyásos eljárásról szóló T/9400 sz. törvényjavaslat miniszteri indoklása, részletes indoklás

¹¹⁴ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 59.

¹¹⁵Uo. 59.

¹¹⁶SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 300.

6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (továbbiakban: Kmr.) 6. §-a szabályozza az engedélyezés eseteit. A jogszabály két objektív módon meghatározott esetben teszi kötelezővé a feljegyzési jog engedélyezését, egy esetben pedig a közjegyző mérlegelési jogkörétől függ.

A közjegyző először a költségfeljegyzési jog vonatkozásában hoz döntést, ezután rögzíti csak a kérelmet a MOKK rendszerében. Amennyiben a közjegyző engedélyezi a költségfeljegyzést, annak mértékét összegszerűen, százalékosan vagy tételesen is meghatározhatja. A Pp. 84. § (2) bekezdése alapján a teljes mentesség csak kivételes, a kedvezmény főszabály szerint részleges, amely szabály a költségfeljegyzési jog esetén is érvényesül.¹¹⁷ A részleges elutasítás esetén a közjegyző felhívja a felet az eljárási díj megfizetésére. Amennyiben ennek nem tesz eleget a jogosult, kérelme nem kerül részlegesen elutasításra, mert ebben az esetben az eljárási díjban el kellene marasztalni. Ilyenkor a benyújtott kérelem hatálytalan marad.¹¹⁸ Továbbá a kedvezmény személyhez kötött, így amennyiben személyi változás áll be, a kedvezmény megszűnik.

Az engedélyezett költségfeljegyzési jog az egész fizetési meghagyásos eljárásra, a perré alakult eljárásra és a végrehatási eljárásra is kiterjed. A fizetési meghagyásos és végrehajtási eljárásban az előlegezés alól mentesíti a felet, a peres eljárás során viszont személyes költségmentességként él tovább., „Ennek indoka a jogosultsági feltételekben keresendő”.¹¹⁹

A költségfeljegyzési jog lényegében csak időleges, legkésőbb az eljárás befejezésekor dönteni kell a viseléséről. A fizetési kötelezettség így jóhiszemű és hatékony eljárásra ösztönzi a feleket, az igényérvényesítést gátló körülményeket kiküszöböli és a megalapozatlan eljárásokat visszaszorítja.¹²⁰ Az Fmhtv. 46. § (1) bekezdése alapján az eljárás végén a közjegyző vagy a bíróság kötelezi valamelyik felet az eljárási díj viselésére.

A törvényben megjelenő másik kedvezmény a tárgyi díjmentesség, amely csak szűk körben, a határozat kijavítása és kiegészítése iránti kérelem esetén illeti meg a felet.¹²¹

A fentiek mellett az Fmhtv. rendelkezik mérsékelt díjakról is a 49. § (3) és (4) bekezdésében. Az eljárási díj 10%-ra mérsékelhető abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátás előtt áll el a jogosult a kérelmétől. A korábban bemutatottak alapján ez a kedvezmény csak igen szűk körben tud érvényesülni a közjegyzőkre vonatkozó szoros határidők miatt.

Az eljárási díj a fizetendő díj 50%-a abban az esetben, ha a kérelem elutasítása vagy az eljárás megszüntetése tárgyában hozott végzés jogerőre emelkedése után a jogosult kérelmét ismételt, 30 napon belül benyújtja. A MOKK rendszere csak teljes díjfizetés esetén fogad be kérelmeket, a

¹¹⁷ ASBÓTH-HERMÁNYI i. m. 63.

¹¹⁸ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 397–398.

¹¹⁹ Uo. 383–384.

¹²⁰ Uo. 382.

¹²¹ Fmhtv. 49. § (2) bek.

kedvezményt a jogosultnak kell visszaigényelnie. Ez a típusú kedvezmény újabb eljárás esetén vehető igénybe, a vizsgált eljárásban nincs jelentősége.

A költségkedvezmények rendszerét áttekintve kijelenthetjük, hogy a jogosultnak lehetősége van indokolt esetben mentesülni az eljárási díj előlegezése alól, ami az elemzés szempontjából hatással lehet arra, hogy megindítja-e az eljárást.

A költségfeljegyzési jog hatással van a kérelem várható értékének meghatározására is, hiszen a jogosult nem fizeti meg ténylegesen az eljárási díjat, kivéve, ha pervesztes fél lesz. Ellentmondás esetén a bíróság fog határozni a költségekről, elutasítás esetén pedig a közjegyző. Vagyis a fizetési meghagyásos eljárás keretein belül a közjegyző egy esetben állapíthat meg díjfizetési kötelezettséget, így a várható értéket az alábbi módon tudjuk kiszámítani:

$$EV3_{kk} = K_i \times (T \times (X + Ed_r + K_j) + V_k \times [J \times (X + Ed_r + K_j)]) - El \times (Ed - Ed_r)$$

$EV3_{kk}$: várható érték költségfeljegyzési jog esetén

El: elutasítás valószínűsége

Ed_r : megfizetendő eljárási díj

5.4.3. Ügyvédi költségek

A Pp. 75. § (2) bekezdése az ügyvéd készkiadásait és munkadíját is az eljárási költségek közé sorolja. Tekintettel arra, hogy a fizetési meghagyásos eljárások mintegy 95%-ában jogi képviselővel járnak el a jogosultak, ezért az ezzel kapcsolatos költségeket sem hagyhatjuk figyelmen kívül.¹²²

Magyarországon az ügyvédi tevékenységet az 1998. évi XI. törvény (továbbiakban: Ütv.) rendezi, amely kitér a díjazás kérdésére is. Az Ütv. 9. § alapján az ügyvédet a tevékenységéért megbízási díj és költségterítés is megilleti. Továbbá a megbízási díj szabad megállapodás tárgyát képezi.

Az ügyvédi tevékenység ellátásáért járó díjat többféleképpen is meg lehet határozni. A legtipikusabb formái az órabérben, sikerdíjban vagy fix díjazásban történő megegyezés. A díjazási formák közötti választást három tényező befolyásolja általában, a munkával eltöltött idő, a nyújtott szolgáltatás és a jogvita kimenetele.¹²³ A nyújtott szolgáltatás jelen esetben a fizetési meghagyás iránti kérelem elkészítése és benyújtása. Így a munkával eltöltendő idő és a jogvita kimenetele vannak hatással a megbízási díj mértékére.

Az órabérben meghatározott díjazás arra ösztönzi az ügyvédeket, hogy a rájuk bízott ügy megoldására sok időt fordítsanak.¹²⁴ A fizetési meghagyások esetén az űrlap precíz kitöltése a feladat a megbízó információi alapján. Viszont a benyújtáshoz szükséges adatok listája konkrétan

¹²²SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 227.

¹²³COOTER–ULEN i. m. 442.

¹²⁴Uo. 442.

meghatározott, az információkat az ügyfélnek kell az ügyvédje rendelkezésére bocsátania. Emiatt relatíve kevés ráfordított idővel elkészíthető és benyújtható a kérelem.

Sikerdíj esetén a jogvita nyereségéből részesedik az ügyfél, a nyereség általában százalékosan kerül megállapításra. Ebben az esetben a jogvita befejezéséig, illetve a vesztes fél fizetéséig az ügyvéd viseli a felmerült költségeket. A fizetési meghagyás természetéből fakadóan nem fizető adósok ellen indul az eljárás, ezért egy jogerős fizetési meghagyás esetén is kérdéses, hogy mikor térül meg valójában a követelés. Emiatt az ügyvédeknek nem célszerű tisztán sikerdíjas alapon elvállalni a fizetési meghagyásos eljárásokban a képviselőt.

Fix díjazás esetén az elvégzett szolgáltatások után fizet az ügyfél, függetlenül attól, hogy mennyi időt vett igénybe. Ilyenkor pontosan meghatározott, mikor és mekkora összeget kell kifizetni megbízási díjként. A fizetési meghagyásos eljárás során a kérelem benyújtása, a jogerőre emelkedés vagy perré alakulás lehetnek azok az eljárási fázisok, amikor az ügyvédi munkadíj esedékessé válhat.

Az ügyvédi munkadíjakkal kapcsolatban további szabályokat tartalmaz a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet. A 3. § (4) bekezdése értelmében a nemperes eljárásokban a munkadíj a peres eljárásokban megállapítható munkadíj legfeljebb 50%-a, így a 10 millió forintot meg nem haladó ügyekben az ügyérték 2,5%-a, de minimum 5.000 forint. A 3. § (6) bekezdése alapján a bíróság a ténylegesen megítélt munkadíj összegét megváltoztathatja, ha nincs arányban a ténylegesen elvégzett tevékenységgel.

A közjegyző a fizetési meghagyásos eljárásban azonban nem rendelkezik hasonló jogkörrel, hiszen a 26. § (5) paragrafusa alapján kötve van a jogosult kérelméhez. Emiatt igen korlátozott eszközökkel rendelkezik, hogy a jogosult eltúlzott mértékű költségigényeit kordában tartsa.¹²⁵ A közjegyző felhívhatja a jogosultat, hogy igazolja a költségigényét, akinek az igazolása után kibocsátja a meghagyást. A jogszabályokból alapján így „egyértelműen nincs helye az ügyvédi díj mérséklésének”.¹²⁶ A kötelezettet ebben az esetben megfelelően tájékoztatni kell, hogy az eljárási költségek tekintetében is van helye az ellentmondásnak a kérelem többi részének elismerése mellett.

A gyakorlatban a fix díjas és fix- és sikerdíjas megbízások alapján vállalják el az ügyvédek a fizetési meghagyásos eljárásokat, a díjakat a megtérüléstől függetlenül a jogosultnak kell kifizetnie.¹²⁷ Az ügyvédi marketingtevékenység részét képezheti azonban, ha kedvezményeket nyújtanak az új vagy korábbi ügyfeleknek, például kedvezményesebb díjakkal vagy a megtérüléshez kötött díjfizetési kötelezettséggel.

¹²⁵SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 231.

¹²⁶Uo. 368.

¹²⁷Vö. pl.: <http://goo.gl/nTIuxY>, <http://goo.gl/R3ui6E>, <http://goo.gl/cBaVfr>

5.4.4. Elektronikus eljárás költségei

„Az Fmhtv. egyértelműen az elektronikus iratbeadást preferálja”.¹²⁸ Az elektronikus ügyintézés elsőbbségének célját sikerült is megvalósítani, tekintettel arra, hogy az ügyek döntő többségében elektronikus kérelem alapján indulnak. A törvényhozó célja ezzel az volt, hogy az eljárási költségeket csökkentsék és az ügyintézés gyorsaságát és hatékonyságát növeljék. Emiatt az elektronikus beadványokat szabályozza első helyen a törvény, emellett számos 'kényelmi' szolgáltatást (rövidebb ügyintézési határidő, hibák szűrése) biztosít elektronikus eljárás esetén.¹²⁹

A fentiek mellett a 11. § (3) bekezdése értelmében a jogi képviselővel rendelkező fél, vállalkozás és egyéb jogi személy beadványát kizárólag elektronikus úton terjesztheti elő. Ez alól szűk körben enged kivételt a jogszabály, az eseteket a 10. § (2) bekezdése sorolja fel. A szabályozás az ügyek jelentős részében mindenfajta átmenet nélkül vezette be az eljárási formát, amelyre azonban egy éves felkészülési időt biztosított a jogalkotó. A jogosultaknak a tapasztalatok alapján gyorsan sikerült alkalmazkodni az új rendszerhez.¹³⁰

A kötelezettek körét vizsgálva megállapítható, hogy a jogi képviselővel eljáró feleknél nem okozhat gondot az elektronikus eljárás.¹³¹ Akik hivatásuknál fogva látják el mások képviseletét, azok kötelezése lehetséges bizonyos technikai feltételek biztosítására, amelyek a gyorsabb ügyintézést hivatottak biztosítani. Az elektronikus eljárás korábban a cégbejegyzési és változásbejegyzési eljárásban már bevezetésre került,¹³² amely hasonló infrastruktúrát igényel, mint a fizetési meghagyásos eljárás, így a jogi képviselők már rendelkezhetek a szükséges technikai eszközökkel.

Az elektronikus ügyintézésre kötelezettek másik csoportja a vállalkozások és egyéb jogi személyek. Esetükben már nem egyértelmű, hogy rendelkeznek-e a megfelelő technikai eszközökkel a beadványok előterjesztésére. Főleg a kisebb vállalkozások számára jelenthet gondot az elektronikus eljárás, ami az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést nehezíti meg számukra.¹³³ Így a szükséges technikai háttérrel nem rendelkező vagy informatikában járatlan felek esetén egyfajta ügyvédkényszert eredményez a szabályozás.¹³⁴

A rendszer használatának jelenleg három feltétele van:¹³⁵

- a) minősített elektronikus aláírás és időbélyegző létrehozására alkalmas infrastruktúra,

¹²⁸SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 130.

¹²⁹Uo. 130–131.

¹³⁰Uo. 134.

¹³¹HARSÁGI (2012/5) i. m. 182.

¹³²Ctv. 36. §

¹³³HARSÁGI Viktória: A elektronikus eljárás hatása a polgári eljárásjog klasszikus alapelveire. In: KENGyel Miklós (szerk.): *Az elektronikus polgári eljárás az osztrák és a magyar igazságszolgáltatásban, Konferenciakötet*. Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2008. 22.

¹³⁴HARSÁGI (2012/5) i. m. 182.

¹³⁵<https://fmh.mokk.hu/#x>

- b) UniCredit Bank Zrt. által elfogadott, internetes fizetésre bankkártya,
- c) regisztráció a MOKK rendszerében, amihez e-mail cím szükséges.

Elektronikus aláírás létrehozására alkalmas kártyát jelenleg a MicrosecZrt.¹³⁶ és a NetLock Informatikai és Hálózatbiztonsági Szolgáltató Kft.¹³⁷ kínál. A szolgáltatásokat egy éves időtartamokra lehet igénybe venni, amelyeknek díja a hatályos díjszabás alapján 20-25.000 forintnál kezdődik. Annak a félnek, akinek a mindennapi ügyintézés folyamán nincs rá szüksége, pusztán a fizetési meghagyásos eljárás lefolytatásáért nem gazdaságos megvásárolnia a kártyát. Amennyiben pedig kötelezettként csak ellentmondást terjesztene elő, felesleges terhet jelent a technika megvásárlása.

A bírósági gyakorlat alapján a fizetési meghagyásos eljárás során előzetes tudakozódás, adatlekérési díj, levelezési költség és eljárási díj jogcímén lehet költséget érvényesíteni, továbbá a jogi képviselő munkadíját lehet perköltségként feltüntetni. Az eljárás lefolytatása érdekében kiépített infrastruktúra költségeit nem lehet a kötelezettre hárítani, hiszen a jogosult nem csak az adott eljárásban használhatja ki a rendszer előnyeit. Így az a fél, aki nem rendelkezik a technikai eszközökkel, az kénytelen jogi szolgáltatást igénybe venni az eljárás során, hiszen a felmerülő ügyvédi költségeket már érvényesítheti.

Az üzleti szereplők számára a bankkártya követelménye nem jelenthet akadályt, tekintettel arra, hogy pénzforgalmi jelzőszámmal minden vállalkozásnak kell rendelkeznie.

A rendszer használatának további követelménye egy e-mail elérhetőség, amely a korábbi szabályozás alapján nem volt követelménye jogi személy alapításának. Emiatt feltehetően nem is rendelkezik minden vállalkozás és egyéb jogi személy e-mail címmel. A 2013. évi CCLII. törvény 112.§ (13) bekezdése alapján a Ctv. 24. §-a kiegészült azzal, hogy valamennyi cég elektronikus kézbesítési címét fel kell tüntetni a cégjegyzékben. A jogalkotó célja az elektronikus elérhetőség fenntartásának kötelezettségével, hogy az elektronikus eljárásokat és az elektronikus kézbesítést további eljárásokban lehessen kötelezővé tenni, ami hosszútávon mindenképpen megtakarítást jelent a felek és az állam számára is.¹³⁸

Megállapíthatjuk tehát, hogy az Fmhtv. szabályozása a kötelező elektronikus eljárás intézményével meghaladta a korát. A megfelelő infrastruktúrával rendelkező felek így közvetlenül élvezhetik minden előnyét az eljárásnak, akik pedig még nem építették ki a szükséges rendszert, azok az azzal rendelkező ügyvédek útján kénytelenek eljárni, ami visszatartó erőként jelentkezhet az igényérvényesítés folyamán.

¹³⁶www.e-szigno.hu

¹³⁷www.netlock.hu

¹³⁸HARSÁGI (2012/5) i. m. 182.

5.5. Az eljárás nettó várható haszna

A fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának költségét a fentiek alapján főleg a főkövetelés összege, a jogosult szociális helyzete és az igénybevett jogi képviselő költsége határozza meg. A költségek alapján kiszámíthatjuk a kérelem várható értékét és az eljárás nettó várható hasznát.

A korábban ismertetettek alapján a racionális jogosult akkor nyújtja be a kérelmét, ha az eljárás várható értéke magasabb az eljárás megindításának költségeinél, vagyis a nettó várható haszon pozitív.¹³⁹

$$EV3 > Ed + K_j = \text{benyújtja a kérelmet a jogosult}$$

$$EV3 < Ed + K_j = \text{nem nyújt be kérelmet a jogosult}$$

A képletet átrendezve az alábbi reláció teljesülése esetén indít eljárást a jogosult:

$$K_i \times (T \times (X + Ed + K_j) + V_k \times [J \times (X + Ed + K_j)]) - Ed + K_j > 0$$

Az általános képlet segítségével és az ismert statisztikai adatok alapján kiszámíthatjuk, mekkora összegű követelés esetén érdemes fizetési meghagyásos eljárást indítani. A statisztikai adatok felhasználása során figyelemmel kell lenni arra, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában határozzuk meg a nettó várható hasznot.¹⁴⁰

$$0,95 \times (0,266 \times (X + Ed + K_j) + V_k \times [(0,6175 \times (X + Ed + K_j)) - Ed + K_j] > 0$$

Először tegyük fel, hogy a követelt összeg elég alacsony, így az eljárási díj 5.000 forint, emellett egyéb érvényesíthető költsége nem merül fel a jogosultnak, továbbá a végrehajtás valószínűsége 80%-os. Így:

$$0,95 \times (0,266 \times (X + 5.000 + 0) + 0,8 \times [(0,6175 \times (X + 5.000 + 0)) - 5.000 - 0] > 0$$

$$0,95 \times (0,266X + 1.330 + 0,8 \times [0,6175X + 3.087,5] - 5.000 > 0$$

$$0,95 \times (0,266X + 1.330 + 0,494X + 2.470) - 5.000 > 0$$

$$0,722X > 1.390$$

$$X > 1.925,- \text{ Ft}$$

Vagyis ebben az esetben 1.925 forint feletti követelést megéri a jogosult számára érvényesíteni fizetési meghagyásos eljárás útján. Másodszor tegyük fel, hogy a jogosult teljes költségfeljegyzési jogban részesül, a többi feltétel változatlan marad. Ebben az esetben:

$$K_i \times (T \times (X + Ed_r + K_j) + V_k \times [(J \times (X + Ed_r + K_j)) - El \times (Ed - Ed_r) - Ed_r - K_j] > 0$$

¹³⁹COOTER–ULEN i. m. 433.

¹⁴⁰ Ebben az esetben az összes benyújtott kérelmet alapul véve 5% kerül elutasításra, 95%-ot bocsátanak ki, 26,6%-ban történik teljesítés, 61,75% kerül végrehajtásra és 6,65% esetén mondanak ellent a kötelezettek.

$$\begin{aligned}
&0,95 \times (0,266 \times (X + 0 + 0) + 0,8 \times [(0,6175 \times (X + 0 + 0))]) - 0,05 \times 5000 - 0 - 0 > 0 \\
&0,95 \times (0,266 X + 0,494 X) - 250 > 0 \\
&0,722 X > 250 \\
&X > 346,- \text{ Ft}
\end{aligned}$$

Vagyis költségfeljegyzési jog esetén a jogosult szinte alsó értékhatár nélkül tudja érvényesíteni a követeléseit.

5.6. A közvetett hasznok és közvetett költségek hatásai

A várható érték és a nettó várható haszon meghatározásakor azokat a tényezőket vettük csak figyelembe, amelyek számszerűsíthetőek voltak. A felek döntéseit azonban jelentősen befolyásolhatják közvetett hasznaik, értékítéleteik és egyéni sérelmeik, továbbá a másik félre át nem hárítható, közvetett költségeik is.¹⁴¹ A közvetett hasznok és költségek emiatt felül is írhatják a gazdasági szempontokat, így a jogosultat arra ösztönözhetik, hogy a negatív várható értékű eljárást is megindítsa, vagy a pozitív várható értékű eljárástól elálljon.

A közvetett hasznok motiválhatják a jogosultat, hogy a fizetési meghagyásos eljárást megindítsa, lényegében megnövelve ezzel az eljárás várható értékét. A gazdasági társaságok érdeke például azt diktálhatja, hogy a fennálló követeléseket érvényesítsék mindenkivel szemben, ezzel a jelenlegi és későbbi partnereikben azt a képet alakítva ki, hogy elkerülhetetlen a tartozások kiegyenlítése, minden követelés behajtásra kerül. Ezáltal a felek fizetési hajlandósága magasabb lesz, ami kevesebb eljárást és ezzel együtt megtakarítást eredményez, így kompenzálva egyes negatív várható értékű ügyeket.

Egyéni sérelem esetén motivációt jelenthet az „igazságtétel”, amelynek értékét nem, vagy csak nagyon nehezen lehet meghatározni.¹⁴² Ezeken kívül a jogosult számos esetben érdekelt lehet negatív várható értékű eljárást megindítani.¹⁴³

A közvetett költségek ellentétes hatást váltanak ki, vagyis visszatárhathatják a jogosultat a kérelem benyújtásától. Ilyen költségnek tekinthető például a befektetett idő. Az eljárásra fordított idő alatt a fél más tevékenységeket is végezhetne, ezeket áldozza fel, amikor az eljárás megindítása mellett dönt. A feláldozott lehetőségek jelentik az eljárás alternatív költségét.¹⁴⁴

¹⁴¹ HORVÁTH i. m. 162.

¹⁴² Uo. 162.

¹⁴³ Lásd részletesen: Lucian A. BEBCHUK-Alon KLEMENT: Negative-expected-value suits. In: Chris William SANCHIRICO (edited by): *Procedural Law and Economics*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012. 341–349.

¹⁴⁴ Paul HEYNE – Peter J. BOETTKE – David L. PRYCHITKO: *A közgazdasági gondolkodás alapjai*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004. 93.

A költségek előlegezése is hasonló hatást válthat ki. Ha a jogosultnak az eljárás elején magasabb összeget kell előlegeznie, mint amekkora az érvényesített összeg, nagy valószínűséggel elállhat az eljárás megindításától. Az eljárási díj minimuma is bizonyos összegű követelések esetén fokozott mértékű díjfizetési kötelezettséget keletkeztet, ami az eljárás megindítása ellen hathat.¹⁴⁵ A bemutatottakon kívül számos további közvetett költség merülhet fel, amelyek esetről esetre változhatnak.

A korábban ismertetett egyenlőtlenség így a közvetett elemekkel bővül ki:¹⁴⁶

$$EV3 + Szt > Ed + K_j + K_k = \text{benyújtja a kérelmet a jogosult}$$

Szt: közvetett hasznok

K_k: közvetett költségek

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy a közvetett elemek olyan ösztönző vagy visszatartó hatással bírhatnak, amelyek akár a gazdasági szempontokat is felülírhatják.

6. A PERHATÉKONYSÁG

A különböző eljárásokra tekinthetünk úgy is, mint az anyagi jog alkalmazását biztosító eszközökre. Az eszközök a használatuk során viszont különböző költségeket róhatnak a felekre, amelyet viselniük kell.¹⁴⁷ A perhatékonyság, mint polgári eljárásjogi alapelv lényege, hogy minél kevesebb költség merüljön fel az eljárás folyamán.

A Pp. 2. §-a alapján elsősorban a bíróságok, illetve a fizetési meghagyás esetén a közjegyzők feladata, hogy ésszerű időn belül elbírálják a jogvitákat. Emellett a 8. § alapján biztosítaniuk kell, hogy a felek jóhiszeműen gyakorolják jogaikat, amelybe beletartozik, hogy indokolatlanul ne késedelmeskedjenek, illetve ne okozzanak felesleges költségeket. Így kijelenthetjük, hogy mind a felek, mind a bíróság (közjegyzők) feladata az idő- és költségtényező minimalizálása.

Az időtényező a korábbi fejezetben bemutatottak alapján lényegében átalakítható költségtényezővé. Egyrészt tartalmaz érvényesíthető költséget, például a kamatot, emellett pedig közvetett költségeket is, például az alternatív költséget. Vagyis a legfőbb cél a költségek minimalizálása, amely kiterjed minden felmerülő költségre. „Ez az alábbi közgazdaságtani képlettel írható le:”¹⁴⁸

$$\min K = EK + K_{sz} + K_{alk}$$

¹⁴⁵HORVÁTH i. m. 161.

¹⁴⁶Saját képlet HORVÁTH i. m. 162 alapján

¹⁴⁷COOTER–ULEN i. m. 428.

¹⁴⁸HORVÁTH i. m. 159.

K: költségek
EK: eljárási költségek
K_k: közvetett költségek
K_{alk}: jog alkalmazásában elkövetett hibák költsége

Az igényérvényesítés során felmerülhetnek hibák a jog alkalmazásában, amelyek "torzítják a jog ösztönző hatásait és különféle költségeket rónak a társadalomra".¹⁴⁹ A hibák lényege, hogy egy független bíróság, aki minden tényt és jogszabályt ismer az ügyben, tökéletes információon alapuló ítéletet fog hozni. A gyakorlatban azonban a bíróságok hibákat követhetnek el. A tényleges ítélet és a tökéletes információon alapuló ítélet különbsége adja meg a jogalkalmazási hiba nagyságát. Azonban ez nem feltétlen egyezik meg a hiba társadalmi költségével, mert a téves döntés az emberek viselkedésére is hatással lesz, amely további költségeket generálhat. Emiatt a jogalkalmazási hibák költségeit rendkívül nehéz mérni, jelen elemzésnek nem képezi tárgyát.¹⁵⁰

Az eljárás során felmerülő költségtényezőket célszerű összehasonlítani más eljárások költségeivel. A jogalkotó a fizetési meghagyásos eljárás reformjakor hatékonyabbá kívánta tenni az eljárást, így elsősorban a korábbi szabályozással érdemes összehasonlítani a jelenlegi eljárást. A korábbi szabályozás mellett ugyanakkor a peres eljárással is összehasonlítható a fizetési meghagyásos eljárás, hiszen 1.000.000 forint feletti követelés esetén alternatív eljárásnak tekinthetők.

6.1. A korábbi szabályozás alapján

A közjegyzők által lefolytatott fizetési meghagyásos eljárásért fizetendő díj ugyanolyan mértékű maradt, mint a korábbi bírósági fizetési meghagyásos eljárás illetéke.¹⁵¹ A költségkedvezmények tekintetében viszont a korábbi eljárás az Itv. és Pp. alapján szélesebb jogokat biztosított a feleknek, így a jelenlegi szabályozás a rászorulókra nézve hátrányosabb, amit a költségfeljegyzési jog intézményével kívánt a törvényhozó oldani. Vagyis a tényleges perköltségek szempontjából nincs jelentős különbség.

Az elektronikus eljárási mód bevezetése viszont kulcsfontosságú szerepet tölt be a perhatékonyság növelésében. Az elektronikus rendszer bevezetéséről elmondható, hogy nagymértékben felgyorsíthatja az eljárásokat, emellett a működő rendszer költségtakarékos is a hagyományos eljárással összehasonlítva.¹⁵² A jogalkotó a XII. Ppn. alapján bírósági intézményrendszerben kívánta ezt kiépíteni, ám az határidőre nem épült ki. Emiatt közjegyzői hatáskörbe utalta az eljárást, ahol nagyobb valószínűség mutatkozott a rendszer kiépülésére.

¹⁴⁹COOTER–ULEN i. m. 428.

¹⁵⁰Uo. 428–429.

¹⁵¹ASBÓTH–HERMÁNYI i. m. 56.

¹⁵²HARSÁGI (2008) i. m. 25.

Az elektronikus rendszernek köszönhetően bevezetése után felgyorsultak az eljárások. Az interneten történő kommunikáció már önmagában gyorsabb a hagyományos, postai kapcsolattartásnál, emellett a törvény szorosabb határidőket is előírt a közjegyzők számára. Emellett a MOKK rendszere egyes cselekményeket a közjegyző nevében automatikusan is elvégezhet.¹⁵³ A rendszer eredményeképpen a jogosult átlagosan akár 45 nap alatt végrehajtható határozathoz juthat.¹⁵⁴

Vagyis az időhöz kapcsolódó költségek jelentősen lecsökkentek a hatályos szabályozás hatására, így valóban (per)hatékonyabb eljárást hozott létre a jogalkotó.

6.2. A peres eljárás alapján

Az eljárási költségeket vizsgálva a fizetési meghagyásos eljárás eljárási díja¹⁵⁵ eleve kisebb, mint a peres eljárás illetéke.¹⁵⁶ Emellett a nemperes eljárásban ügyvédi költség merül még fel, amely valószínűleg kisebb mértékű a peres eljárások hosszát figyelembe véve. Perré alakulás esetén az eljárási díj beszámítható a peres eljárás illetékébe, így lényegében két részletben fizeti meg a jogosult az illetéket. Vagyis ebből a szempontból nem kerül hátrányosabb helyzetbe a jogosult, ha először a fizetési meghagyásos eljárást indítja meg. Összességében megállapíthatjuk, hogy az eljárási díjak a fizetési meghagyásos eljárás esetén kedvezőbbek, és a későbbi peres eljárásban sem kerül hátrányosabb helyzetbe a jogosult.

Az időtényező összehasonlítása előtt ki kell térni a két eljárás céljára. A peres eljárás során először a bíróság a jogosultság fennállását vizsgálja meg, így döntve el a felek közötti jogvitát. A jogvita elbírálása után jut csak végrehajtható okirathoz valamelyik fél.¹⁵⁷ A fizetési meghagyásos eljárás a nem vitatott követelések érvényesítésére szolgál, így eldöntendő jogvita nincs a felek között. Amennyiben a kötelezett vitatja a követelést, az eljárás perré alakul, így ténylegesen vizsgálható a jogosultság kérdése. Ebben az esetben a fizetési meghagyásos eljárás elválasztja egymástól a vitatott és a nem vitatott követeléseket.¹⁵⁸ Racionálisan feltételezhető, hogyha a bíróságok elé csak a ténylegesen vitatott követelések kerülnek, akkor kevesebb idő alatt képesek ítéletet hozni, ami a (per)hatékonyságot növeli.

A jogalkotó egyes vitatott követeléseket is a fizetési meghagyásos útra terelt, ha az a meghatározott összeghatárt nem éri el. Ebben az esetben egyfajta kitérőt jelent a nemperes eljárás, ám ennek időtartama elenyésző. Továbbá az eljárásra a kisértékű perek szabályai lesznek

¹⁵³ Fmhtv. 1. § (3) bek.

¹⁵⁴ MOKK Statisztika

¹⁵⁵ Fmhtv. 45. §

¹⁵⁶ Itv. 42. §

¹⁵⁷ KAPA i. m. 18–19.

¹⁵⁸ HARSÁGI (2012/1) i. m. 2.

irányadók,¹⁵⁹ amelyek a tárgyalások szempontjából rövidebb határidőket állapítanak meg. Emellett a felek elérhetőségei rendelkezésre fognak állni és a jogosult köteles eleget tenni per-előkészítési kötelezettségének. Ezek alapján cáfolható, hogy a nemperes eljárás lassítaná az igényérvényesítés folyamatát.¹⁶⁰

Az időtényezőt vizsgálva ismert, hogy a fizetési meghagyásos eljárás során a jogosult átlagosan 45 nap alatt végrehajtható határozathoz jut. A peres eljárásban a Pp. 125. §-a alapján bíróság 30 napon belül intézkedik tárgyalási határnap kitűzéséről úgy, hogy a kereset beérkezésétől számított négy hónapon belül megtartható legyen az első tárgyalás. Amennyiben az első tárgyaláson ügydöntő határozat születik, a kézbesítéstől számítva rendszerint további 15 nap alatt emelkedik jogerőre a határozat. Így megállapítható, hogy már az első tárgyaláson befejeződő peres eljárás esetén is hónapok múlva jut végrehajtható határozathoz a felperes. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az alperesek sokkal inkább védekeznek a tárgyalásokon, mint a nemperes eljárások folyamán, így a valóságban hónapok, sőt évek alatt zárul le egy-egy jogvita a bíróságok előtt.

A végrehajtható okirathoz való hozzájutás pedig kulcsfontosságú lehet az igényérvényesítés folyamán. A kötelezett az eljárás alatt vagyonát rosszhiszeműen elvonhatja, vagy akár önhibáján kívül el is szegényedhet.¹⁶¹ A gyorsabb eljárás alatt ennek valószínűsége csökken, így a fizetési meghagyásos eljárás esetén racionálisan feltételezhető, hogy nagyobb a sikeres végrehajtás valószínűsége, mint peres eljárás esetén.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a fizetési meghagyásos eljárás folyamán a jogosult kevesebb költséggel és kevesebb idő alatt jut a peres eljárással megegyező ügydöntő határozathoz. A jogviták elbírálását gyorsíthatná, ha a fizetési meghagyás vitatott és nem vitatott követelések közötti szűrő szerepét a jogalkotó kiterjesztené, és a kötelező igénybevétel összeghatárát felemelné. A magasabb összeghatár ugyanakkor megnöveli a kötelezett ellentmondásának valószínűségét.¹⁶² A két, ellentétes irányú hatás kiegyensúlyozása statisztikai adatok alapján képzelhető el, ám ezek az adatok a dolgozat elkészítésekor nem állnak rendelkezésre.

¹⁵⁹ Pp. XXVII. fejezet

¹⁶⁰ SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 34–35.

¹⁶¹ KAPA i. m. 20.

¹⁶² SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 66.

7. TÁRSADALMI HATÉKONYSÁG

A társadalmi hatékonyság az eljárások számától független hatékonyságot takar. „A társadalmi hatékonyság lényegében a perhatékonyság és a felek racionalitásának kategóriái felett áll.”¹⁶³

A különböző eljárások szabályozása a jogalkotó, így lényegében az állam kötelessége. A társadalmi hatékonyság növelése emiatt nem a felek vagy a bíróságok (közjegyzők) feladata, az államnak kell jogi és politikai döntéseken keresztül befolyásolnia azt. Közgazdasági szempontból ez azt jelenti, hogy az eljárási és a jogalkalmazási hibákból eredő költségeket kell minimalizálni.¹⁶⁴

Az eljárási költségek közé sorolhatjuk mind a közvetlen, mind a közvetett költségeket, amelyeket a feleknek kell viselniük. A fizetési meghagyásos eljárásról megállapítottuk, hogy a korábbi szabályozáshoz képest a közvetlen költségek nem változtak, viszont az eljárás felgyorsulása a közvetett költség csökkenését eredményezte, így a jogosult várható értéke növekedett. Alátámasztja ezt a megállapítást, hogy az Fmhtv. hatályba lépése előtt 2007-ben kb. 412.000 ügy indult, azóta évente kb. 550.000 kérelmet nyújtanak be, viszont a növekedést nem kísérte az ellentmondások arányának növekedése.¹⁶⁵

Az ügyszám növekedése mellett a közvetlen eljárási költségek változatlanok maradtak, így az összes ügyet figyelembe véve nőttek az eljárási költségek. A közvetett költségek emellett csökkentik az eljárási költségeket, viszont nehezen számszerűsíthetők, emiatt nehéz megállapítani, hogy összességében csökkentek vagy nőttek az eljárási költségek.

A jogalkalmazási hibából eredő költségek közé soroljuk azokat az eseteket, amikor a jogosult nem érvényesíti a követelését, hiszen a jogvita eltérő eredményre vezet, mint a tökéletes információn alapuló ítélet. Ennek az eltérésnek költségei vannak, amelyeket azonban ugyancsak nehéz számszerűsíteni.

Az eljárások számának növekedése azt mutatja, hogy a jogosult számára az igényérvényesítés egyre teljesebb jogorvoslást eredményez. Emiatt több kötelezett kerül felelősségre vonásra, nem kerülnek előnyösebb helyzetbe a jogsérelem folytán. Ennek hatására a kötelezettek magatartása megváltozhat, elméletileg jobban érdekeltek lehetnek az eljárás megelőzésében vagy elkerülésében,¹⁶⁶ ami a jogsértések számát csökkentheti. A fentiek hatására kezdetben növekedni fog a megindított eljárások száma, majd egy pont után megfordul a folyamat és a jogsérelmek

¹⁶³HORVÁTH i. m. 163.

¹⁶⁴COOTER–ULEN i. m. 436.

¹⁶⁵SZÉCSÉNYI-NAGY (2012) i. m. 35.

¹⁶⁶például egyezségkötéssel

csökkenésével az eljárások száma is csökkenni fog.¹⁶⁷ Amennyiben ez a hatás elmarad, „a közgazdasági értelemben vett hatékonyság a díjak magasán tartását követeli meg.”¹⁶⁸

A társadalmi hatékonyság és az eljárások száma között további összefüggés áll fenn. Amennyiben az eljárás társadalmilag nem hatékony, akkor túl sok, ha pedig társadalmilag hatékony, akkor túl sok vagy túl kevés eljárás indul.¹⁶⁹ A fizetési meghagyásos eljárások számáról megállapítható, hogy az kiugróan magas, emiatt nem dönthető el, hogy az eljárás társadalmilag hatékonynak tekinthető-e.

8. ÖSSZEGZÉS

A gazdasági életben tapasztalható késedelmes fizetések és körbetartozások problémáinak megoldására a magyar jogrendszerben a fizetési meghagyásos eljárás kulcsfontosságú szerepet tölt be. A jogalkotó a 2009. évi L. törvényben a közjegyzők hatáskörébe utalta az eljárást és az elektronikus eljárási formát tette általánossá. A változtatás célja a hatékonyság növelése volt, amelynek mérésére közgazdaságtani módszerekkel nyílik lehetőség.

A felek oldalán jelentkező hatékonyságot a várható érték és a költségek alapján lehet megvizsgálni. A fizetési meghagyásos eljárás pontosan meghatározható fázisokból áll, amelyekhez kiszámítható összegek tartoznak. Így felírható egy általános képlet, amivel kiszámítható az eljárás várható értéke. A jogosult abban az esetben nyújtja be a kérelmét, ha a várható érték meghaladja a felmerülő költségeit, vagyis a nettó várható haszna pozitív. Statisztikai adatok alapján a sikeres eljárás valószínűsége magas, emellett a költségek alacsonyan tarthatók, így nagyon alacsony követelések esetén is érdemes lehet az eljárást megindítani.

A perhatékonyság lényegében a polgári eljárásjog alapelve, amelynek célja, hogy ésszerű időn belül, a költségek minimalizálásával bírálják el a jogvitákat. A perhatékonyság elemzésekor a korábbi szabályozás és a peres eljárás nyújtott alternatívát az összehasonlításhoz.

A korábbi szabályozáshoz képest az eljárások felgyorsultak, ezzel csökkentve a felek szubjektív költségeit, ami az elektronikus rendszer bevezetésének köszönhető. Az eljárási költségek tekintetében lényeges különbség nem mutatkozott, így a hatályos szabályozás előnye, hogy hamarabb jut végrehajtható okirathoz a jogosult.

A peres eljárást vizsgálva mind az idő-, mind a költségtényező magasabbnak bizonyult a nemperes eljáráshoz képest. Ugyanakkor a két eljárás célja nem egyezik meg, hiszen a per során

¹⁶⁷HORVÁTH i. m. 163.

¹⁶⁸COOTER–ULEN i. m. 437.

¹⁶⁹Thomas J. MICELI: The social versus private incentive to sue. In: Chris William SANCHIRICO (edited by): *Procedural Law and Economics*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012. 474–475

jogvitát dönt el a bíróság, a fizetési meghagyás pedig nem vitatott követelés érvényesítésére szolgál. Így a nemperes eljárásnak egyfajta szűrőszerepe van, amelyet a kötelező összeghatár megemelésével ki lehetne terjeszteni, így növelve a perhatékonyságot.

A társadalmi hatékonyság növelése az eljárási és a jogalkalmazási hibákból eredő költségek minimalizálását jelenti. Ezeket a költségeket azonban nehéz számszerűsíteni, így az elemzés nem vezetett eredményre. Az eljárások számát tekintve megállapítható, hogy túl sok fizetési meghagyásos eljárás indul, emiatt társadalmilag lehet hatékony vagy nem hatékony is az eljárás.

9. IRODALOMJEGYZÉK

Asbóth-Hermányi Lőrinc: Módszertani útmutató a fizetési meghagyásos eljáráshoz. Budapest, HVG-Orac, 2012.

Avery Wiener Katz – Chris William Sanchirico: Fee shifting. In: Chris William Sanchirico (edited by): Procedural Law and Economics. Cheltenham, UK; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012.

Harsági Viktória: A elektronikus eljárás hatása a polgári eljárásjog klasszikus alapelveire. In: Kengyel Miklós (szerk.): Az elektronikus polgári eljárás az osztrák és a magyar igazságszolgáltatásban, Konferenciakötet. Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2008.

Harsági Viktória: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbségei Európában. Jogtudományi Közlöny, 2012/1.

Harsági Viktória: A magyar fizetési meghagyásos eljárás fejlődéstörténetének áttekintése. Iustum, Aequum, Salutare, 2012/3-4.

Harsági Viktória: Az elektronikus fizetési meghagyásos eljárások problematikája – hazai, valamint német és osztrák példákon keresztül. Infokommunikáció és Jog, 2012/5.

Horváth E. Írisz: A kisértékű perek hatékonysága. Magyar Jog, 2013/3.

Lucian A. Bebchuk-Alon Klement: Negative-expected-value suits. In: Chris William Sanchirico (edited by): Procedural Law and Economics. Cheltenham, UK.; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012.

Kapa Mátyás: Ha az adós nem fizet... Budapest, HVG-Orac, 2012.

Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. Budapest, Osiris, 2013.

Molnár Judit: Gondolatok a kérelemtől való elállás és az eljárási díj kapcsolatáról a fizetési meghagyásos eljárásban. Közjegyzők Közlönye, 2013/2.

Németh János: Fizetési meghagyásos eljárás. In: Szilbereky Jenő – Névai László (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata. 2. köt., 2. kiad., Budapest, KJK, 1975.

Paul Heyne – Peter J. Boettke – David L. Prychitko: A közgazdasági gondolkodás alapjai. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

Robert Cooter – Thomas Ulen: Jog és közgazdaságtan. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005.

Szécsényi-Nagy Kristóf: A fizetési meghagyásos eljárás. In: Varga István (szerk.): A polgári nemperes eljárások joga. Budapest, Eötvös Kiadó, 2010.

Szécsényi-Nagy Kristóf: Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez. Budapest, Complex, 2012.

Székely Erika: A kérelemtől elállás a fizetési meghagyásos eljárás megváltozott rendelkezéseiben – közjegyzői szemmel. Magyar Jog, 2012/2.

Thomas J. Miceli: The social versus private incentive to sue. In: Chris William Sanchirico (edited by): Procedural Law and Economics. Cheltenham, UK.; Northampton, MA, US, Edgar Elgar, 2012.

Internetes források [letöltve: 2014.10.31.]:

<http://goo.gl/GJxWek>

<http://goo.gl/vN598O>

<https://fmh.mokk.hu/#x>

www.e-szigno.hu

www.netlock.hu

<http://goo.gl/nTluxY>

<http://goo.gl/R3ui6E>

<http://goo.gl/cBaVfr>

Jogforrások:

1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya

1952. évi III. törvény a Polgári perrendtartásról (Pp.)

1990. évi XCIII. törvény az illetékekről (Itv.)

1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról (Vht.)

1998. évi XI. törvény az ügyvédekről (Ütv)

2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról (Ctv.)

2008. évi XXX. törvény a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról (XII. Ppn.)

2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról (Kjnp.)

2009. évi L. törvény a fizetési meghagyásos eljárásról (Fmhtv.)

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

2013. évi CCLII. törvény az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról

6/1986. (VI. 26.) IM rendelet a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban (Kmr.)

32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről

22/2010. (V.7.) IRM rendelet a fizetési meghagyásos eljárásban és a fizetési meghagyás végrehajtásának elrendelése iránti eljárásban alkalmazandó papír alapú és elektronikus űrlapokról (Úlr.)

28/2010. IRM rendelet a fizetési meghagyásos eljárás, a fizetési meghagyás végrehajtásának elrendelése során érvényesülő ügyviteli és iratkezelési szabályokról (Fmhüsz.)

1208/B/2010. sz. Alkotmánybírósági (AB) határozat

BH 1999. 32.

A fizetési meghagyásos eljárásról szóló T/9400 sz. törvényjavaslat miniszteri indoklása